Cena numeru 10 groszy

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

GŁOS RADOMSZCZAŃSKI

ORGAN WK i ŁK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK IV (VII) SOBOTA 17 LUTEGO 1951 ROKU Nr 47

Pleven i Moch - oskarżeni o zdradę stanu i spisek przeciw bezpieczeństwu Francji

Francuska Rada Obrony Pokoju wytacza proces agentom Wall-Street

PARYŻ (PAP). — W środę o godz. 10 rano byli ministrowie Yves Farge i Emanuel d'Astier de la Vigerie, jako reprezentanci Krajowej Rady Pokojowej Francji, udali się do prokuratury generalnej, gdzie złożyli skargę o zdradę stanu przeciwko premierowi Plevenowi i ministrowi obrony narodowej Mochowi.

Skarga została podpisana przez b. ministra **Yves Farge'a**, księdza **Jean Boulier**, deputowanego i b. ministra **Charles Tillon**, deputowanego i b. ministra **Emanuela d'Astier, Francoise Leclercq** i przez **Fernanda Vigne.**

Skarga stwierdza, że **rząd Francji od wielu miesięcy wyraża swą zgodę na remilitaryzację Niemiec Zachodnich i aktywnie przyczynia się do remilitaryzacji Niemiec Zachodnich, co oznacza pogwałcenie uroczystych deklaracji rządu francuskiego i podeptanie rezolucji uchwalonych przez parlament francuski.**

Okazuje się dziś coraz jaśniej i wyraźniej, że **pakt atlantycki otworzył drogę do wskrzeszenia niemieckich sił zbrojnych.** Pakt atlantycki został uzupełniony decyzjami konferencji brukselskiej. Francja była na konferencji brukselskiej reprezentowana przez ministra obrony narodowej Mocha, który chwalił się, że decyzje brukselskie powzięte zostały z jego inicjatywy. Komunikat o wynikach konferencji brukselskiej stwierdza identyczność poglądów uczestników tej konferencji w sprawie remilitaryzacji Niemiec Zachodnich.

Skarga przypomina oświadczenie premiera Plevena, złożone w Waszyngtonie, że „udział Niemiec we wspólnej obronie wzmocniłby bezpieczeństwo Europy". Dziennik „Monde" w numerze z 1 lutego rb. cytował oświadczenie premiera Plevena, wyrażające zgodę na formowanie poszczególnych dywizji niemieckich. **Czynny udział Plevena i Mocha w remilitaryzacji Niemiec Zachodnich** — czytamy w skardze — **nie ulega wątpliwości.**

W dniu dzisiejszym — stwierdzają następnie autorzy skargi — rozpoczyna się w Paryżu konferencja, która ma przypieczętować politykę Plevena i Mocha. W konferencji uczestniczyć mają, oprócz sekretarza stanu Niemiec Zachodnich, Waltera Hallsteina, — oficerowie i technicy niemieccy spośród tych Niemców, którzy dokonali agresji przeciwko Francji i jej sprzymierzeńcom, którzy sprofanowali Francję i torturowali naród francuski. Będą oni zasiadać u boku oficerów, generałów i techników francuskich — pod przewodnictwem pana Mocha. W obecności ich opracowane mają być plany, które mogą zaszkodzić bezpieczeństwu Francji. Podczas obrad ujawnione zostaną plany lub informacje, dotyczące obrony narodowej.

Projekt armii europejskiej, będący przedmiotem konferencji w Paryżu, miałby doprowadzić — w myśl założeń Plevena i Mocha — do tak ścisłego zespolenia kontyngentów wojskowych Francji i Niemiec Zachodnich, że doprowadziłoby to do wydania cudzoziemcom tajemnic obrony narodowej Francji.

W tej sytuacji tak niebezpiecznej dla Francji i dla pokoju świata uważamy — piszą autorzy skargi — że naszym obowiązkiem jest zwrócić uwagę prokuratora generalnego, najwyższego trybunału sprawiedliwości Francji na charakter działalności premiera Plevena i ministra Mocha.

Pleven i Moch działalnością swą dopuścili się przestępstw przewidzianych w artykule 75 i w następnych artykułach francuskiego kodeksu karnego. Są oni winni zdrady stanu, gdyż dostarczają obcym mocarstwom tajemnic obrony narodowej. Utrzymują oni — jak to przewiduje stan faktyczny artykułu 80 kodeksu karnego — stosunki z przedstawicielami obcego mocarstwa, mające na celu lub mogące w swych skutkach przynieść szkodę dla wojskowej lub dyplomatycznej sytuacji Francji.

Autorzy skargi przypominają następnie, że z Niemcami nie zawarto dotąd traktatu pokojowego, oraz że Pleven i Moch działają w sposób, zagrażający obronie narodowej Francji, rozwijając współpracę wojskową z tymi samymi ludźmi, którzy odpowiedzialni są za agresję przeciwko Francji.

W zakończeniu autorzy skargi stwierdzają:

Wnosimy na pańskie ręce, panie prokuratorze generalny skargę przeciwko premierowi Rene Plevenowi i ministrowi Jules Mochowi oraz przeciwko wszystkim innym członkom rządu. Pozostawiamy panu sprawę zwrócenia się do Zgromadzenia Narodowego w celu postawienia ich w stan oskarżenia i komunikujemy, że wystąpimy również przed najwyższym trybunałem sprawiedliwości przeciwko premierowi Plevenowi, ministrowi Mochowi i innym członkom rządu.

Imponujący rozwój stosunków handlowych między ZSRR i Chinami Ludowymi

PEKIN (PAP). — W związku z rocznicą układu radziecko-chińskiego Ministerstwo Handlu Chin Ludowych ogłosiło komunikat o rozwoju stosunków handlowych między obu krajami.

Komunikat stwierdza, że stosunki te były jedną z głównych przyczyn szybkiej odbudowy produkcji przemysłowej i rolniczej w Chinach.

W ciągu ubiegłego roku Chiny otrzymały ze Związku Radzieckiego wiele towarów, m. in. różnego rodzaju urządzenia przemysłowe, sprzęt telekomunikacyjny i maszyny rolnicze, t. j. takie towary, na których eksport do Chin imperialiści nałożyli embargo. W zamian Chiny wywoziły do Związku Radzieckiego produkty rolne — soję, wełnę itd. **Ceny wszystkich towarów ustalone są na zasadzie wzajemnej korzyści i nie podlegają wahaniom rynkowym,** charakterystycznym dla krajów imperialistycznych, przygotowujących się do wojny.

Komunikat ze szczególnym naciskiem podkreśla, że ceny towarów, sprowadzanych ze Związku Radzieckiego, są o 20 do 30 proc. niższe od cen rynkowych w USA i Wielkiej Brytanii, a niektórych urządzeń przemysłowych — nawet o 40 do 50 proc. niższe. Pozwoliło to obniżyć koszty własne produkcji w przemyśle chińskim. **Jednocześnie ceny towarów, wywożonych przez Chiny do Związku Radzieckiego, ustalono na rozsądnym poziomie w odróżnieniu od niskich cen, narzucanych Chinom przez kapitalistów amerykańskich i angielskich.** Dzięki temu rząd Chin Ludowych mógł płacić chłopom wyższe ceny za produkty rolne i dochody chłopów wzrosły.

Przyjazne stosunki handlowe ze Związkiem Radzieckim — podkreśla komunikat Ministerstwa Handlu — spowodowały, że wprowadzona przez imperialistów blokada gospodarcza Chin zwiększyła tylko ich własne trudności, a Chiny uzyskały jeszcze większą wiarę w perspektywy odbudowy i rozwoju swej gospodarki.

Przyjęcia w ambasadach Chin i ZSRR

w pierwszą rocznicę podpisania historycznego układu

MOSKWA (PAP). — Jak donosi agencja TASS, **dnia 14 bm. charge d'affaires Chińskiej Republiki Ludowej, minister pełnomocny Czen Junczuan wydał przyjęcie z okazji pierwszej rocznicy podpisania układu o przyjaźni, sojuszu i pomocy wzajemnej między ZSRR i Chińską Republiką Ludową.**

Na przyjęciu obecni byli m. in. zastępcy przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR — **Mołotow i Bułganin,** minister **Wyszyński,** marszałkowie Związku Radzieckiego **Budienny i Goworow** oraz wiceministrowie i wyżsi urzędnicy.

Ze strony chińskiej na przyjęciu obecni byli wyżsi pracownicy ambasady chińskiej w Moskwie.

PEKIN (PAP). — Na przyjęciu, wydanym w dniu 14 bm. przez ambasadora radzieckiego w Pekinie — Rosczyna, obecni byli m. in.: zastępcy przewodniczącego Centralnego Rządu Ludowego Chińskiej Republiki Ludowej: **Liu Szao-tsi, Czu Teh, Czan Lan i Li Czi-szen,** sekretarz generalny Centralnej Ludowej Rady Rządowej **Lin Po-czui,** premier Państwowej Rady Administracyjnej i minister Spraw Zagranicznych **Czou En-lai.**

Wbrew Deklaracji Poczdamskiej i międzynarodowym zobowiązaniom

Imperialiści odbudowują siły zbrojne Japonii

Oświadczenie gen. Kisienki na posiedzeniu Rady Sojuszniczej

MOSKWA (PAP). — Jak podaje agencja TASS, dnia 14 bm. na posiedzeniu Rady Sojuszniczej dla Japonii gen. Kisienko złożył oświadczenie w sprawie pogwałcenia przez rząd USA i amerykańskie władze okupacyjne w Japonii Deklaracji Poczdamskiej i uchwał Komisji Dalekо-Wschodniej o Demilitaryzacji i Rozbrojeniu Japonii.

Praktyka ostatnich lat dowodzi — powiedział gen. Kisienko — **że Mac Arthur i podległe mu władze okupacyjne wbrew Deklaracji Poczdamskiej, uchwale Komisji Daleko-Wschodniej odradzają japońskie siły zbrojne, japońską marynarkę wojenną i lotnictwo, odbudowują i modernizują dawne japońskie bazy morskie i lotnicze, odbudowują i rozbudowują dawne japońskie arsenały wojenne oraz przedsiębiorstwa przemysłu wojennego, wskrzeszają i aktywizują działalność wszelkiego rodzaju organizacji militarystycznych.**

Amerykańskie władze okupacyjne — oświadczył gen. Kisienko — systematycznie zwiększają liczebność policji japońskiej, pod której postacią wskrzeszają armię japońską. W chwili obecnej policja japońska liczy 218 tysięcy osób, tj. prawie 4 razy więcej niż przed kapitulacją. Z uwagi na swą strukturę, charakter, przygotowanie, uzbrojenie i funkcje ten tzw. korpus policji **nie ma nic wspólnego ze zwykłą policją i stanowi w istocie rzeczy regularną armię japońską.**

Gen. Kisienko wykazał, że amerykańskie władze okupacyjne pod postacią stale zwiększanej japońskiej policji morskiej odbudowują marynarkę wojenną Japonii oraz lotnictwo wojskowe.

Wychodząc z powyższego, rząd radziecki uważa za konieczne stwierdzić co następuje:

1 Amerykańskie władze okupacyjne w Japonii brutalnie naruszają Deklarację Poczdamską z 26 lipca 1945 r., przewidującą likwidację militaryzmu japońskiego oraz uchwały Komisji Daleko-Wschodniej z 9 czerwca 1947 roku i z 12 lutego 1948 roku.

2 Dyrektywa gen. Mac Arthura z 8 lipca 1950 roku, jak również wszystkie oparte na niej rozporządzenia rządu japońskiego, dotyczące utworzenia państwowego korpusu rezerwy policji i zwiększenia stanu liczebnego policji morskiej są całkowicie sprzeczne z wymienionymi wyżej uchwałami Komisji Daleko-Wschodniej o Demilitaryzacji i Rozbrojeniu Japonii.

Rząd radziecki uważa — oświadczył w zakończeniu gen. Kisienko — **że Rada Sojusznicza nie może i nie powinna pominąć wyżej wymienionych faktów, świadczących o jawnym pogwałceniu przez rząd USA uzgodnionych decyzji 4 mocarstw w sprawie demilitaryzacji Japonii.**

Odpowiedzialność za wszystkie następstwa takiego pogwałcenia spadnie całkowicie na rząd Stanów Zjednoczonych.

Kontrofensywa na całym froncie

Poważne straty wojsk Mac Arthura

MOSKWA (PAP). — Agencja TASS donosi z Phenianu:

Ogłoszony 15 lutego komunikat dowództwa naczelnego armii ludowej Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej stwierdza, że oddziały armii ludowej wraz z ochotnikami chińskimi **w dalszym ciągu posuwają się naprzód na całym froncie.**

W pierwszych dniach lutego nieprzyjaciel rozpoczął ofensywę na odcinku frontu od Suwonu do obszaru położonego na wschodnim wybrzeżu na południe od Kannyn. **Jednakże w połowie lutego oddziały armii ludowej wraz z oddziałami ochotników chińskich spowodowały załamanie się ofensywy nieprzyjaciela i przeszły do kontrofensywy w rejonie Henson — Wondżu.**

Oddziały armii ludowej wraz z oddziałami ochotników chińskich **całkowicie rozbiły przy tym VIII dywizję lisynmanowską i częściowo rozbiły III, V, VII i IX dywizje lisynmanowskie oraz II i VII dywizje amerykańskie.**

Prof. Infeld pozdrawia studentów krajów kolonialnych

WARSZAWA (PAP). — Z okazji zbliżającego się Dnia Solidarności z młodzieżą krajów kolonialnych, prof. dr Leopold Infeld, wiceprzewodniczący Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju i wiceprzewodniczący Światowej Rady Pokoju przesłał serdeczne pozdrowienia studentom krajów kolonialnych.

Przed Międzynarodowym Dniem Kobiet i Ogólnopolskim Kongresem L. K.

KOBIETY WIEJSKIE POMAGAJĄ W SKUPIE ZBOŻA

Koła Gospodyń Wiejskich w spółdzielniach produkcyjnych Srebrna, Andrzejów i Nery oraz w gromadzie Babice zobowiązały się dołożyć wszelkich starań, aby plan skupu zboża w tych spółdzielniach i gromadzie wykonany został do dnia 28 lutego w 100 procentach.

NOWE KURSY DLA ANALFABETÓW

Obywatelki: Dobroń, Libowska, Węglewska i Galewska z ZPB im. St. Kunickiego postanowiły założyć nowe kursy dla analfabetów na terenie fabryki oraz we wsi, z którą załoga utrzymuje łączność.

KOŁO GOSPODYŃ GMINY MIKOŁAJÓW WZMAGA SWĄ DZIAŁALNOŚĆ

Członkinie Koła Gospodyń dopilnują przedterminowego zakończenia akcji skupu zboża i wpłacenia pierwszej raty podatku gruntowego, zlikwidują analfabetyzm, roztoczą opiekę nad kursantami oraz zwalczać będą alkoholizm we wsi. Przyczynią się również do zalesienia nieużytków i ukończenia nowego budynku szkolnego.

W ZPB IM. OKRZEI

W ZPB im. Okrzei podczas wyborów delegatek na Kongres LK wiele kobiet podjęło zobowiązania produkcyjne. M. in. zespół Marii Michalak z wykończalni zobowiązał się w godzinach poza pracą normalną wyczyścić w skubalni 240 sztuk towaru.

PODNIOSĄ CZYSTOŚĆ I KULTURĘ MIEJSCA PRACY

Kobiety zatrudnione w Miejskim Przedsiębiorstwie Budowlanym zobowiązały się wszystkie wstąpić do Koła Ligi Kobiet, wzmóc współzawodnictwo pracy wśród kobiet, utworzyć Koło Ligi Morskiej, kontynuować walkę z alkoholizmem, a przede wszystkim dbać o czystość i kulturę miejsca pracy.

LIKWIDACJA ZALEGŁOŚCI W ZUS

Pracownicy Zakładu zobowiązali się uporządkować zaległości w aktach, wynikłe na skutek reorganizacji instytucji, poświęcając na to dodatkowe ilości roboczo-godzin.

Polska domaga się zwrotu złota zrabowanego przez hitlerowców

BRUKSELA (PAP). — Dnia 12 lutego 1951 roku odbyła się w Brukseli przed komisją trzech mocarstw dalsza rozprawa **w sprawie zwrotu Polsce złota zrabowanego przez hitlerowców.** Roszczenia Polski obejmują, jak wiadomo, około 143 ton złota zagrabionego w czasie okupacji od więźniów obozów koncentracyjnych, z banków, instytucji państwowych i innych.

Rząd Polski reprezentował na rozprawie prof. dr Manfred Lachs w towarzystwie przedstawiciela Ministerstwa Finansów, dr Pawła Zielińskiego.

Delegat Polski przedstawił dodatkowe dowody, stwierdzające **bezsporne roszczenia Polski.**

Ponieważ poważna część złota zagrabionego Polsce została odnaleziona w strefach zachodnich Niemiec, **Polska domaga się jego zwrotu.**

Rząd Polski kategorycznie stwierdza, że **odmowa zadośćuczynienia naszym roszczeniom oznaczałaby bezprawną, samowolną i sprzeczną z zobowiązaniami międzynarodowymi — decyzję.**

Tito wykonuje amerykańskie polecenia

RZYM (PAP). — Dzienniki donoszą, że **w Belgradzie bawił zastępca Achesona dla spraw europejskich — Perkins, który odbył konferencję z Tito.**

Jak wynika z komunikatów prasowych, Perkins przybył do Belgradu, **aby udzielić instrukcji bezpośrednio Titowi.** Instrukcje te dotyczą polityki amerykańskiej na Bałkanach i w basenie Morza Śródziemnego. **Perkins zażądał od Tito zwiększenia zbrojeń w Jugosławii, podwyższenia stanu liczebnego armii jugosłowiańskiej.**

Po odbyciu konferencji z przedstawicielami kliki titowskiej Perkins na konferencji prasowej wyraził zadowolenie z przebiegu narad.

Protest Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju

przeciwko aresztowaniu argentyńskich działaczy kulturalnych

WARSZAWA — (PAP). W związku z bezprawnym aresztowaniem przez reakcyjny rząd argentyński wielu argentyńskich obrońców pokoju, m. in. wybitnych przedstawicieli świata kulturalnego **Alfredo Varela i Atahualpa Yupanqui,** Polski Komitet Obrońców Pokoju przesłał do prezydenta Argentyny Perona depeszę, w której czytamy m. in.:

Polski Komitet Obrońców Pokoju, wyrażając uczucia milionów polskich bojowników o pokój, gorąco protestuje przeciwko prześladowaniom wybitnych działaczy argentyńskich, którzy walczą o pokój i przyjaźń między narodami i domaga się natychmiastowego uwolnienia Alfreda Varela i Atahualpa Yupanqui oraz innych niewinnie uwięzionych argentyńskich obrońców pokoju.

Chłopi gminy Rossoszyca pow. sieradzkiego masowo odstawiają swe nadwyżki zboża.

Na zdjęciu: Sznur wozów ze zbożem przed punktem zsypu w Rossoszycy.

Ze sportu

MISTRZOSTWA NARCIARSKIE NRD

W czwartek, w dalszym ciągu narciarskich mistrzostw NRD w Oberhof, padły następujące wyniki:

Bieg na 18 km wygrał Cardal (CSR) — 1:13:31. Polacy — Bukowski, Tajmer i Kula zajęli 10, 11 i 13 miejsca.

Bieg na 5 km zwyciężyła Lelkova (CSR) 23:09.

Bieg na 8 km w konkurencji juniorów wygrał Buchholz (NRD) — 32:26.

CWKS MISTRZEM POLSKI W HOKEJU

W ostatnim spotkaniu finałowym na Torkacie, CWKS pokonał Unię 6:0 (2:0, 2:0, 2:0).

CWKS zdobył tytuł mistrza Polski w hokeju na rok 1951 nie ponosząc ani jednej porażki.

Wicemistrzem została Unia.

Pozdrawiamy kobiety Niemieckiej Republiki Demokratycznej, walczące przeciw remilitaryzacji Niemiec — sojuszniczki w walce o pokój!

Serdecznie witamy „Głos Pracy"

organ Centralnej Rady Związków Zawodowych

Po raz pierwszy w dziejach polskiego ruchu zawodowego związki zawodowe otrzymały swoje codzienne pismo. Świadczy to o sile związków zawodowych, o ich wielkiej roli politycznej w naszym państwie i o wielkich zadaniach, jakie mają do spełnienia.

„Głos Pracy" — czytamy w artykule redakcyjnym nowego pisma — jest organem Centralnej Rady Związków Zawodowych w Polsce, codziennym pismem, skupiającego już ponad 4 miliony członków polskiego ruchu zawodowego. Z tego określenia wynikają wszystkie nasze zadania i obowiązki. Pismo nasze stać się winno bojowym orężem tej potężnej organizacji, a zarazem żywym wyrazem dążeń i zmagań, trosk i osiągnięć wielkiej, milionowej rzeszy polskich związkowców".

Związki zawodowe są szkołą, w której klasa robotnicza pod kierownictwem Partii uczy się kierować państwem. Związki zawodowe wychowują działaczy gospodarczych i społecznych. Znaczny jest wkład związków zawodowych w tej dziedzinie. Tysiące robotników wysuniętych zostało przy współudziale związków zawodowych w ciągu sześciu lat naszej niepodległości na kierownicze stanowiska w przemyśle i administracji i dziś odgrywają wielką rolę w rozwoju naszej gospodarki narodowej i umacnianiu naszego państwa.

Wielkie są zasługi związków zawodowych w dziele zwiększenia wydajności pracy, w walce o słuszne normy, w organizacji współzawodnictwa, rozwoju ruchu racjonalizatorskiego i t. d. Znaczne wyniki osiągnęły związki zawodowe w walce z biurokratyzmem, o zaspokojenie bolączek ludzi pracy. Wielką rolę spełniają też związki zawodowe w dziedzinie upowszechnienia kultury, w organizacji wczasów, w zabezpieczeniu należytych warunków pracy, higieny pracy i t. d.

By wywiązać się z tych rozlicznych zadań związki zawodowe muszą mieć swoją trybunę, z której codziennie mogą rozmawiać z milionami swoich członków. Tą trybuną jest „Głos Pracy", który pomoże klasie robotniczej i aktywowi związkowemu dostrzegać trudności i przezwyciężać je, który będzie dzień w dzień wskazywał związkowcom, jakie są ich zadania i jak je mają wykonać. „Głos Pracy" będzie też jak najszerzej popularyzował ogromne doświadczenie przodowników pracy Związku Radzieckiego i radzieckich związkowców.

„Droga, którą idzie polska klasa robotnicza ku socjalizmowi — czytamy w pierwszym numerze pisma — nie jest łatwa. Jest to droga zaciętej walki klasowej z wewnętrznymi i zagranicznymi wrogami postępu i pokoju. „Głos Pracy", nawiązując do szczytnych tradycji diawionej przez rządy Polski kapitalistycznej prasy związkowej KPP i pism lewicy związkowej pogłębiać będzie w polskiej klasie robotniczej niezbędną w tej walce świadomość rewolucyjną i czujność.

„Głos Pracy" będzie trybuną, skąd rozlegać się będzie donośnie głos polskiej klasy robotniczej, stojącej nieugięcie w szeregach obrońców pokoju. „Głos Pracy" — pisze w swoim liście powitalnym do redakcji przewodniczący CRZZ tow. Kłosiewicz — musi się stać i stanie się potężnym orężem klasy robotniczej w walce o pokój, o nasz wspaniały Plan Sześcioletni, o dalszą poprawę materialnych i kulturalnych warunków życia mas ludowych".

Polska klasa robotnicza wita z radością ukazanie się „Głosu Pracy". Kierując się wskazaniami ideowymi i politycznymi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej organ Centralnej Rady Związków Zawodowych wypełni swe odpowiedzialne zadania.

Życzymy Redakcji organu CRZZ sukcesów i powodzenia w jej pracy dla dobra polskiej klasy robotniczej.

Przed wiosennymi siewami

Remonty maszyn rolniczych dobiegają końca

WARSZAWA (PAP). — W warsztatach silnikowych Technicznej Obsługi Rolnictwa, jak również w warsztatach państwowych i spółdzielczych ośrodków maszynowych oraz PGR-ów **dobiegają końca remonty maszyn i narzędzi rolniczych, które użyte będą do prac wiosennych.** Wiele warsztatów ukończyło remonty na kilkanaście dni przed terminem.

Pierwsze spośród warsztatów TOR wykonały plan remontów warsztaty **w Lubaniu, Wrocławiu i Ząbkowicach.**

Obecnie nadchodzą liczne meldunki o zakończeniu remontów w innych warsztatach, a przede wszystkim w warsztatach POM **które wykonały plan remontu maszyn na kilkanaście dni przed terminem.**

Remonty maszyn dobiegają końca również w zespołach PGR. Wiele zespołów już je zakończyło. **W pracach remontowych wyróżniają się brygady młodzieżowe,** które współzawodniczą indywidualnie i zespołowo, wzmagając tempo pracy i przyśpieszając zakończenie remontów.

ZMP-owcy zwiedzają

kombinaty włókiennicze w Moskwie

MOSKWA (PAP). — Bawiąca w ZSRR delegacja młodzieży polskiej zapoznaje się codziennie z życiem i pracą ludzi radzieckich, z nowymi metodami pracy w zakładach Moskwy.

W dniu 14 bm. grupa młodych włókniarzy polskich zwiedziła znany kombinat włókienniczy w Moskwie „Krasnochołmskaja Manufaktura", w którym pracuje wybitny stachanowiec — A. Czutkich.

Na marginesie

Zbrodnicza chciwość

W ub. tygodniu wydarzyło się w krajach kapitalistycznych parę wielkich katastrof, które pochłonęły setki ofiar w zabitych i rannych. Cóż — powiecie — katastrofy mogą się zdarzać i zdarzają się wszędzie. Oczywiście, ale katastrofy bywają dwóch rodzajów: niezawinione, nie zależne od możliwości ludzkich (na przykład trzęsienie ziemi, wybuch wulkanu itp.), bądź też będące wynikiem jakiegoś szczególnie niepomyślnego zbiegu okoliczności zewnętrznych — i zawinione przez chciwość, niedbalstwo, lekceważenie życia i zdrowia człowieka pracy.

Katastrofa na jednej z linii nowojorskiej kolei podziemnej przyniosła straszliwe żniwo śmierci i kalectwa — kilkudziesięciu zabitych i paruset rannych. Na skutek wybuchu w pewnej fabryce w mieście St. Paul (USA) zginęło 15 robotników, a 20 odniosło rany. We Francji, w kopalni węgla Bruay ofiarą katastrofy padło kilkunastu górników, w tej liczbie paru Polaków.

Są to wszystko katastrofy zawinione, zawinione przez chciwość i skąpstwo wyzyskiwaczy kapitalistycznych, którzy uchylają się od modernizacji urządzeń ochronnych i utrzymywania ich w należytym stanie. Dla prywatnych posiadaczy fabryk, kopalni, linii kolejowych itp, życie pracownika nie jest warte nawet złamanego grosza. Ważna jest jedynie stopa zysków, dochodów i dywidend, których „nie wolno" uszczuplać wydatkami na urządzenia, chroniące robotników przed śmiercią i kalectwem. Milionerzy amerykańscy z kolejki podziemnej nie korzystają, właściciele fabryk i szybów węglowych nie narażają się w swych zacisznych gabinetach na żadne niebezpieczeństwo. Sumy zysków rosną bez przerwy, a co do ofiar ludzkich — wiadomo: tam, gdzie rządzi pieniądz, istnieje nieodłączna od tego panowania „rezerwowa armia bezrobotnych", która dostarczy odpowiedniego kontyngentu najemników.

B. D.

USA sabotują wykonanie rezolucji ONZ

o zakazie broni atomowej

Pierwsze posiedzenie komisji koordynacyjnej w Lake Success

LAKE SUCCESS (PAP). — W środę 14 bm. odbyło się pod przewodnictwem Trygve Lie pierwsze posiedzenie komisji powołanej przez Zgromadzenie Ogólne dla koordynacji i połączenia działalności komisji do spraw kontroli nad energią atomową i komisji dla zbrojeń zwykłych.

Rezolucja w sprawie powołania komisji koordynacyjnej została powzięta w grudniu ub. roku pod naciskiem Stanów Zjednoczonych. **Jej istotnym celem jest uniemożliwienie prawdziwej kontroli nad energią atomową.**

Trygve Lie po zagajeniu posiedzenia zaproponował wybranie przewodniczącego komisji. Jednakże przedstawiciel radziecki, Malik, stwierdził, że **przed wyborem przewodniczącego, komisja musi zaprosić przedstawiciela Chińskiej Republiki Ludowej,** który winien wziąć udział w pracach komisji jako delegat Chin. Delegat radziecki wskazał następnie, że **inicjatywa Związku Radzieckiego w ONZ doprowadziła do uchwalenia w 1946 roku przez Zgromadzenie Ogólne rezolucji o konieczności zakazu broni atomowej i powszechnej redukcji zbrojeń. Przedstawiciele radzieccy w organach ONZ domagali się konsekwentnie zakazu stosowania energii atomowej dla celów wojennych i rozpatrzenia środków celem redukcji zbrojeń zwykłych.** Jeśli porozumienie w sprawie zakazu broni atomowej nie zostało osiągnięte — powiedział Malik — to nie należy tego przypisywać istnieniu dwóch komisji — komisji do kontroli nad energią atomową i komisji dla spraw zbrojeń zwykłych. **Odpowiedzialność za to spada na Stany Zjednoczone i inne kraje, które uniemożliwiały i nadal uniemożliwiają realizację rezolucji Zgromadzenia Ogólnego o zakazie broni atomowej.**

Przedstawiciel USA — Nash oświadczył, że komisja winna kontynuować pracę z udziałem kuomintangowca, jako przedstawiciela Chin.

W głosowaniu komisja większością 9 głosów przeciwko 1, przy 2 wstrzymujących się od głosowania, uchwaliła propozycję amerykańską.

Po ogłoszeniu wyników głosowania, Malik oświadczył, że **decyzja komisji jest niesłuszna i bezprawna. Związek Radziecki nie uznaje przedstawiciela Kuomintangu jako członka komisji.**

Demonstracje w krajach Bliskiego Wschodu

przeciw niepożądanej wizycie wysłannika Wall-Street

TEL AVIV (PAP). — Dowódca wojsk brytyjskich na Środkowym Wschodzie, gen. Robertson, odbył ostatnio podróż po krajach Bliskiego Wschodu i przeprowadził rozmowy z przedstawicielami rządów państwa Izrael, Syrii i Libanu. Niedługo przed Robertsonem taką samą podróż odbył naczelnik Wydziału Środkowego Wschodu w brytyjskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych — Furlong.

W związku z tymi podróżami, **których celem jest rozbudowanie baz wojennych w krajach Bliskiego Wschodu i wciągnięcie państwa Izrael, Syrii i Libanu do agresywnych planów imperialistów amerykańskich i brytyjskich** — w Jerozolimie, Bejrucie, Damaszku i Trypolisie odbyły się **manifestacje protestacyjne.**

W Bejrucie (stolica Libanu), policja zaatakowała brutalnie uczestników wiecu pokojowego i aresztowała kilkanaście osób. **Wśród aresztowanych znajduje się członek Światowej Rady Pokoju — Radvan Chagel.**

Komitet Centralny Izraelskiej Partii Komunistycznej ogłosił odezwę, w której **potępił imperialistów amerykańskich za ich agresywne plany.**

Strajk 12 tys. metalowców

w Bremie

BERLIN (PAP). — Jak donosi agencja ADN strajk metalowców w Bremie ogarnął już 12 tys. robotników. Strajkujący robotnicy przemysłu metalowego domagają się podniesienia płac i poprawy warunków pracy.

U naszych przyjaciół

OBFITE ZBIORY BAWEŁNY W CHINACH LUDOWYCH

Dzięki ogromnej pomocy rządu i reformie rolnej zbiory bawełny w Chinach znacznie wzrosły. W ubiegłym roku zebrano 700 tys. ton bawełny.

WALKA Z ANALFABETYZMEM W BUŁGARII

Ostateczna likwidacja analfabetyzmu w Bułgarii nastąpi w roku 1953. W rb. nauczy się czytać i pisać około 100.000 obywateli bułgarskich.

Z frontu walki o wykonanie planu skupu zboża

GMINA USZCZYN PIERWSZA W POWIECIE

Chłopi gminy Uszczyn pierwsi w powiecie piotrkowskim wywiązali się ze swych zobowiązań, odstawiając około 6 ton zboża ponad plan. Mimo to zboże z terenu gminy Uszczyn w dalszym ciągu napływa do punktu skupu.

MŁODA SPÓŁDZIELNIA PRZODUJE

Gromada Rustów gm. Krzyżanówek pow. kutnowskiego, w której przed kilkunastu dniami powstała spółdzielnia produkcyjna, plan odstawy wykonała w 103 proc., zajmując pierwsze miejsce w gminie.

ZWOLNIONA OD DOSTAWY — OBCIĄŻYŁA SIĘ DOBROWOLNIE

Małorolna Anna Przybylak, posiadająca 1-hektarowe gospodarstwo w Rossoszycy pow. sieradzkiego odsprzedała państwu 50 kg. żyta, oświadczając, że to dla robotników, którzy realizują Plan 6-letni. Anna Przybylak nie była w ogóle objęta planem ze względu na małą ilość posiadanej przez nią ziemi.

BRAK CZUJNOŚCI

Brak czujności wykazały Gminna Rada Narodowa i aktyw wiejski w gminie Sędziejowice powiatu łaskiego, pomijając w akcji planowego skupu zboża 150 gospodarstw, podlegających obowiązkowi odstawy zboża. To jest przyczyną, że gmina Sędziejowice wykonała plan skupu w niskim stosunkowo procencie.

Usprawnienie zaopatrzenia w materiały włókiennicze

tematem narady w Centrali Tekstylnej

„Konsument decyduje" — pod tym hasłem w dniu wczorajszym odbyła się w Centrali Tekstylnej w Łodzi ogólnokrajowa narada z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Handlu Wewnętrznego, Ministerstwa Przemysłu Lekkiego, centralnych zarządów poszczególnych gałęzi przemysłu włókienniczego oraz przedstawicieli uspołecznionego handlu, jak MHD, PDT i PSS.

Obrady zagaił dyrektor naczelny Centrali Tekstylnej — inż. Ramer, uzasadniając w krótkich słowach potrzebę zwołania narady. Winna się ona przyczynić do lepszego pod względem asortymentowym i gatunkowym zaopatrzenia rynku w artykuły włókiennicze zgodnie z potrzebami mas pracujących. Warunkiem tego — jak to potwierdził przebieg obrad — jest ścisła współpraca przemysłu z aparatem handlowym, które go zadaniem jest, między innymi, sygnalizowanie aparatowi produkcyjnemu potrzeb konsumentów.

Następnie głos zabierali kolejno dyrektorzy poszczególnych działów Centrali Tekstylnej na temat różnych bolączek w handlu włókienniczym. Najistotniejsze z nich to: brak wyrobów wełnianych i niektórych bawełnianych w jasnych kolorach, nieodpowiedni dobór deseni i kolorów w wyrobach bawełnianych i jedwabnych, niezaopatrywanie na czas konsumentów w artykuły sezonowe, nieliczenie się z upodobaniami szerokich rzesz konsumentów w zakresie wymiarów konfekcyjnych, doboru artykułów wykończeniowych (kolor podszewek), wielkości wzorów itp.

W ożywionej dyskusji zabierali głos zarówno przedstawiciele centralnych zarządów odnośnych przemysłów, jak i przedstawiciele MHD, PDT, PSS itd., stwierdzając, że większość cytowanych braków jest spowodowana faktem, że w komisjach kwalifikacyjnych, selekcyjnych i asortymentowych nie ma zupełnie przedstawicieli aparatu handlowego, którzy pozbawieni są możliwości brania czynnego udziału w wyborze produkowanych artykułów.

Przedstawiciel spółdzielczości wiejskiej zaznaczył m. in., że w miarę tego, jak zmienia się oblicze socjalne wsi — zmieniają się również jej potrzeby, których nie uwzględnia jednak w dostatecznym stopniu asortyment, sprzedawanych w sklepach gminnych spółdzielni, towarów. A przecież życzenia odbiorców muszą być przez przemysł brane pod uwagę.

Przedstawiciel Centr. Zarz. Przemysłu Bawełnianego zapowiedział odświeżenie asortymentu tkanin bawełnianych o 100 proc. (wobec 100 deseni w roku ub. — 200 w roku bieżącym), produkcję tkanin dziecięcych o wzorach opartych na tematyce ludowej oraz olbrzymie zwiększenie produkcji wyprawek niemowlęcych, wyrażające się liczbą 6 milionów (w roku ub. ilość wyprodukowanych wyprawek wynosiła 600 tysięcy szt.).

Dyskusja wykazała, jak konieczna jest współpraca aparatu handlowego z przemysłem. Przyczyni się ona w znacznym stopniu do zlikwidowania całego szeregu omawianych bolączek, usprawniając selekcję nadających się do produkcji asortymentów i gatunków oraz wzorów i deseni.

„O key, Adenauer! Bije po amerykańsku!"
(„Tägliche Rundschau").

USA montują śródziemnomorski pakt agresji

W awanturniczych planach amerykańskich strategów agresji i wojny poważne miejsce zajmują kraje położone w basenie Morza Śródziemnego. Chodzi im nie tylko o Afrykę Północną, gdzie rząd Stanów Zjednoczonych zachował i silnie rozbudował po drugiej wojnie światowej szereg baz wojskowych, lotniczych i morskich. I nie tylko o kraje arabskie Bliskiego Wschodu, które — wobec ich wzrastającego oporu, wobec awanturniczych posunięć amerykańskich w ONZ — zaczynają imperialiści otaczać specjalną „opieką". Chodzi im o Turcję, która od 1947 roku objęta jest mackami „doktryny Trumana", a zwłaszcza o znajdujące się w orbicie imperializmu kraje bałkańskie, które stary podżegacz wojenny, Winston Churchill uważa za „miękkie podbrzusze Europy", to znaczy teren, który szczególnie nadaje się — jego zdaniem — **na bazę wypadową imperialistycznej agresji.**

Ostatnie miesiące wojny i okres po zakończeniu działań wojennych obfitowały w wydarzenia mające na celu zbudowanie przez imperialistów baz na półwyspie bałkańskim.

W tym celu Churchill wysłał oddziały wojsk brytyjskich do Grecji, z zadaniem zdławienia demokratycznego ruchu wyzwoleńczego. W tym celu agenci Intelligence Service zwerbowali Tito i jego klikę do służby dla imperializmu. Wykonując swą nikczemną służbę, belgradzki faszysta, przy pomocy zdrajców w rodzaju Rajka, Kostowa i Koczi Dżodze, starał się przeprowadzić dywersję na Węgrzech, w Bułgarii i Albanii i wydać te kraje na łup swoich imperialistycznych mocodawców.

Z rozkazu rządu Stanów Zjednoczonych — które i w tym rejonie przejęły dziedzictwo bankrutującego imperializmu brytyjskiego — Tito zmontował „oś Belgrad—Ateny", jako podstawę imperialistycznych planów na Bałkanach i w całym rejonie Morza Śródziemnego. Plany te zmierzają do stworzenia nowego agresywnego bloku, a mianowicie t. zw. **„paktu śródziemnomorskiego"**, który ma być filią i uzupełnieniem paktu atlantyckiego.

W dniu 14 bm. rozpoczęła się w Stambule konferencja amerykańskich przedstawicieli dyplomatycznych w krajach Bliskiego Wschodu, której głównym tematem jest omówienie realizacji agresywnych planów imperialistycznych w tej części świata. Poza podsekretarzem stanu dla spraw Bliskiego Wschodu i Afryki, Mac Ghee — w konferencji bierze udział naczelny dowódca amerykańskich sił morskich na zachodnim Atlantyku i Morzu Śródziemnym, admirał Carney, oraz amerykański minister lotnictwa, Finletter. Finletter odbył już uprzednio rozmowy w Londynie, Paryżu i Atenach, w sprawie budowy baz lotniczych w Europie i na Bliskim Wschodzie. Jak donosi prasa amerykańska, Finletter zwrócił się do rządu brytyjskiego z żądaniem udostępnienia amerykańskim siłom lotniczym 13 baz brytyjskich w rejonie Morza Śródziemnego. M. in. projektuje się rozpoczęcie w najbliższym czasie budowy baz lotniczych dla ciężkich bombowców długodystansowych na wyspie Cypr, która — jak prowokacyjnie podkreśla prasa amerykańska — „jest oddalona zaledwie o 1.500 mil. w linii, powietrznej od Moskwy".

Nie jest przypadkiem, że konferencja amerykańskich podżegaczy wojennych zbiera się właśnie w Stambule. Z Turcją bowiem imperialiści amerykańscy wiążą duże nadzieje. Ponad półtora miliarda dolarów zapłacił już dotychczas podatnik amerykański dla realizacji planów rządu USA w kierunku przekształcenia Turcji w bazę agresji. Liczne amerykańskie misje wojskowe czuwają nad rozbudową portów, lotnisk i dróg strategicznych. Amerykańscy oficerowie szkolą oddziały tureckie. Korespondent „New York Times", C. L. Sulzberger pisał już 4 lipca 1948 r. na ten temat: „Członkowie amerykańskich misji wojskowych mają zupełną swobodę poruszania się w całym kraju i otrzymują wszelkie żądane wiadomości od tureckiego sztabu generalnego... Misja generała Mc Bride'a współpracuje z misją brytyjską, która tu przebywa o wiele dłużej, ale nie ulega wątpliwości, że Stany Zjednoczone uzyskają przewagę...".

I rzeczywiście, Stany Zjednoczone uzyskują tu, jak i gdzie indziej, przewagę nad słabszym partnerem brytyjskim. Dolary, naciski i szantaże robią swoje.

Macki imperializmu amerykańskiego zaciskają się również coraz silniej wokół kolonii francuskich w Afryce Północnej. Po opanowaniu przez kapitał amerykański tamtejszych bogatych źródeł surowcowych przychodzi kolej na militarne podporządkowanie tych obszarów strategom z Pentagonu. Jak donosi korespondent „Monde" z Casablanca, przybyła tam ostatnio świeża ekipa „specjalistów amerykańskich".

Amerykańscy agresorzy patrzą również z nadzieją na frankistowską Hiszpanię, do której znowu wysyłają swoich przedstawicieli i którą pragną uczynić „pełnoprawnym członkiem wspólnoty atlantyckiej". „New York Times" donosił jeszcze w pierwszych dniach stycznia b. r. o toczących się rokowaniach przedstawicieli wojskowych USA z rządem Franco na temat udziału Hiszpanii we „wspólnym systemie obronnym".

Amerykańscy handlarze śmierci liczą, że przy pomocy dolarów, przy „współpracy" faszystów spod znaku Franco, Tito, Tsaldarisa i innych im podobnych, uda im się zmontować nowy blok agresji w basenie Morza Śródziemnego. W próbach montowania tego bloku natrafiają na trudności w postaci sprzeczności interesów, szarpiących ewentualnych partnerów paktu, w katastrofalnej sytuacji gospodarczej tych krajów, a przede wszystkim w zdecydowanej wrogości narodów do amerykańskich planów wojennych.

Za dolary można kupić zdrajców i zbrodniarzy w rodzaju Franco czy Tito. Ale przy pomocy dolarów nie można zagłuszyć woli narodów. A narody mają decydujący głos. **Narody pragną pokoju. I narody uniemożliwią awanturnicze plany agresorów.**

WŁADYSŁAW SZCZERBIC.

UKAZAŁ SIĘ

nowy, 7-my numer tygodnika

„NOWE CZASY"

Treść:

1. Wielka przyjaźń.
2. Przeciw wyścigowi zbrojeń.
3. N. Siergiejewa — Niesławny koniec planu Marshalla.
4. W. Awarin — osiągnięcia narodu chińskiego na froncie gospodarczym (dokończenie).
5. Na widowni międzynarodowej.
6. L. Barabanszczikowa — Na robotniczych przedmieściach Wiednia.
7. I. Sotników — Jak Departament Stanu sam się napiętnował.
8. B. Izakow — Za kulisami Białego Domu.
9. Kronika wydarzeń międzynarodowych.

Hugo Kołłątaj na tle epoki

Hugo Kołłątaj, urodzony w dniu 1 kwietnia 1750 roku, wystąpił na szerszą widownię publiczną w okresie upadku politycznego, moralnego i kulturalnego Polski szlacheckiej. Zapoczątkowane w epoce saskiej nierząd i anarchia, za czasów panowania Stanisława Poniatowskiego doszły do ostatecznych granic.

Budująca swoje fortuny klika magnatów i najwyższej hierarchii kościelnej trzymała na pasku pozbawione wszelkiej myśli politycznej masy szlacheckie i ku oburzeniu nielicznej grupy patriotów bezczelnie handlowała z ościennymi potencjami absolutystycznymi żywym jeszcze organizmem nieszczęśliwej ojczyzny. Kilkadziesiąt tysięcy rodzin szlacheckich w Polsce i na Litwie panowało niepodzielnie nad dochodzącą do 10 milionów masą poddanego chłopstwa i zakuwszy ją w dyby niewoli pańszczyźnianej uprawiało bez żadnych ograniczeń system feudalnego wyzysku i bezprawia.

Przeciwko feudalizmowi i oligarchii magnackiej

Pozbawiony wszelkiej ochrony prawnej chłop - niewolnik, często przez 6 dni w tygodniu musiał odrabiać we dworze pańszczyznę, a z oddanych mu do użytkowania poletek dziesiątą część nędznego plonu oddawał swemu proboszczowi. Szlachcic był panem śmierci i życia poddanego chłopa, a hierarchia kościelna bez zastrzeżeń popierała ten „uświęcony przez Boga" porządek rzeczy na ziemskim padole.

Również stan mieszczański pozbawiony był wszelkich praw politycznych, a rekwizycje wojskowe i fatalny system polityki skarbowej postawił kwitnące niegdyś miasta w obliczu nieuchronnej ruiny. W przeciwieństwie do burżuazji francuskiej, która właśnie w tym czasie podniosła zarzewie rewolucyjnego buntu przeciwko znienawidzonemu ustrojowi feudalnemu, słabe gospodarczo mieszczaństwo polskie w swych nieśmiałych dążnościach reformatorskich nie wykraczało poza ramy istniejącego ustroju, nie mobilizowało polskiego stanu trzeciego do walki przeciwko panowaniu szlacheckiemu. Jego najbardziej postępowa część łączyła się w walce przeciwko feudalizmowi i oligarchii magnackiej z postępowym odłamem szlachty i niższego kleru.

Walka postępu z wstecznictwem

Smutny obraz stosunków społeczno - politycznych, gospodarczych i kulturalnych w kraju musiał w odpowiedni sposób przemówić do wyobraźni młodego Kołłataja, który w czasie swego pobytu za granicą zapoznał się dokładnie z nurtującymi Zachód zagadnieniami ustrojowymi oraz z najnowszymi kierunkami oświecenia, wprowadzonymi w życie przede wszystkim we Francji. Po powrocie do kraju Kołłątaj rychło zwrócił na siebie uwagę szlacheckich kół postępowych i powołany został w poczet członków Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, które w ramach działalności tzw. Komisji Edukacji Narodowej zająć się miało reorganizacją i upowszechnieniem oświaty w Polsce.

Wszechstronnie wykształcony, energiczny i zdolny stał się Kołłątaj wnet duszą Towarzystwa i w roku 1777, licząc zaledwie 27 lat życia, otrzymał zaszczytną misję przeprowadzenia zasadniczej reformy w opanowanej przez zacofanych profesorów wydziału teologicznego — Akademii Krakowskiej. Było to zadanie niezwykle trudne i odpowiedzialne. Przecież w nowej organizacji szkolnictwa Akademia Krakowska stać się miała uczelnią najwyższego stopnia, z której promieniować miało światło wiedzy na szkoły wojewódzkie i parafialne. Tymczasem uczelnia ta stanowiła „naukową" bazę obozu wstecznictwa, gdzie wszechwładnie panował duch średniowiecza, a wykład Kopernika o obrotach ciał niebieskich był jeszcze najpoważniej kwestionowany. Toteż reformę kołłątajowską poprzedziła ostra walka postępu ze wstecznictwem, któremu przewodził kler, zagrożony w swych prawach majątkowych.

Reforma szkolnictwa

Kołłątaja nie przeraziły piętrzące się przed nim trudności i w niedługim stosunkowo czasie przeprowadził gruntowną reformę Akademii Krakowskiej oraz podległych jej szkół nowodworskich. Usunął najbardziej zacofanych profesorów, powołał do życia nowe katedry, m. in. fizyki, chemii, matematyki, literatury, założył pierwszy szpital w Krakowie oraz słynny dziś Ogród Botaniczny. Na temat tej swojej pracy w Krakowie pisze Kołłątaj dnia 22 kwietnia 1782 roku w liście do prymasa Poniatowskiego co następuje:

„...Wpajano mi od dzieciństwa szkaradność obłudy, zalecano statek w przedsięwzięciach i śmiałość w wykonaniu... Śmiało więc rzuciłem się na trudności, siebie i majątek w zakład usłudze publicznej oddając... Zazdrość zaczęła urągać pracy mojej, nienawiść posądzała mnie, lub o złe dla przyszłości intencje, lub o prywatę własnego dobra..."

Wspomniana w liście zazdrość i nienawiść przy użyciu podłej intrygi i podstępu postawiły go też przed trybunałem obłąkanego biskupa krakowskiego Sołtyka pod zarzutem nadużyć i oszustw majątkowych. Dzięki interwencji swoich warszawskich przyjaciół (Ignacy Potocki) Kołłątaj wyszedł z tej intrygi na czysto, został rektorem Akademii i aż do roku 1786 prowadził w Krakowie swoje wielkie dzieło na odcinku oświaty.

HUGO KOŁŁĄTAJ

Mianowany wysokim urzędnikiem państwowym (referendarz Wielkiego Księstwa Litewskiego) w r. 1786 Kołłątaj powołany został z Krakowa do Warszawy, gdzie właśnie obóz patriotów polskich przygotowywał wielkie reformy ustrojowe.

Kuźnica Kołłątajowska

Nie będąc posłem, w okresie sejmu czteroletniego Kołłątaj z wrodzonym mu temperamentem rzuca się w wir zaciętej walki uzdrowienia ginącej Rzeczypospolitej i wnet skupia wokół siebie cały zastęp postępowych pisarzy i publicystów (Kuźnica Kołłątajowska). Zespół ten, skupiając ożywione najlepszymi intencjami postępowe jednostki spośród mieszczaństwa, niższego kleru i zubożałej szlachty, podejmuje walkę przeciwko zacofanemu ustrojowi gospodarczo - społecznemu i politycznemu i w tym celu pod przewodnictwem Kołłątaja rozwija niezwykle ożywioną działalność publicystyczno - polemiczną.

Pisarze obozu Kuźnicy, wśród których wyróżnia się przede wszystkim F. S. Jezierski, w swych licznych pismach i ulotkach żądają m. in. zniesienia tzw. złotej wolności szlacheckiej, nadania pewnych praw chłopom, mieszczaństwu i Żydom, reformy szkolnictwa i ustroju władz naczelnych Rzeczypospolitej. Myśl o zasadniczej reformie ustrojowej jest im jeszcze obca, a przynajmniej nie występują z nią publicznie. W tym czasie na drzwiach domu, w którym w Warszawie mieszkał Kołłątaj wisiała dostępna wszystkim skrzynka, do której chłopi, mieszczanie i Żydzi mogli wrzucać swoje skargi, żale, uwagi i projekty w sprawach reformy. Kołłątaj sam codziennie skrzynkę tę opróżniał i z właściwą mu skrupulatnością przeglądał złożone w niej pisma i petycje.

O wyzwolenie mas plebejskich

W swoich słynnych „Listach Anonima do Stanisława Małachowskiego" ten radykalny na swój wiek reformator m. in. w ten sposób określa swoje stanowisko w sprawie chłopskiej:

„...Nie może się nazwać ten naród swobodnym, gdzie człowiek jest nieszczęśliwym, nie może być ten kraj wolnym, gdzie człowiek jest niewolnikiem... Filozofowie! Wy, którzy prześladujecie fanatyzm, którzy piszecie naprzeciw wielorakim srogościom, czemuż tak mało piszecie naprzeciw niewoli legalnej równych wam ludzi..."

Niestety, zawiązana przez obóz wstecznictwa konfederacja targowicka szybko położyła kres zrealizowanym częściowo w Konstytucji 3 Maja reformom kołłątajowskim. Twórcy konstytucji, a wraz z nimi Kołłątaj — któremu, jako najbardziej znienawidzonemu jakobinowi Targowica skonfiskowała cały dobytek — szukają schronienia za granicą, gdzie dalej pracują nad obmyślaniem ratunku dla ginącej Rzeczypospolitej. Rozpoczynają się przygotowania do Insurekcji Kościuszkowskiej, przy czym zadanie zmobilizowania mas plebejskich do walki o wyzwolenie biorą na siebie pisarze Kuźnicy z Kołłątajem na czele.

Klub jakobinów

W wielkich dniach powstania kościuszkowskiego w roku 1794 widzimy Kołłątaja w gronie najbliższych współpracowników Naczelnika, który powierza mu trudną funkcję szefa wydziału skarbowego w Radzie Najwyższej. Dla ratowania Ojczyzny nie waha się Kołłątaj sięgnąć po srebra kościelne, a w rozprawie ze zdrajcami narodu jest zwolennikiem radykalnego kursu. I znowu skupia się wokół niego grono odważnych rewolucjonistów — są wśród nich m. in. ks. ks. Meier i Jezierski — dla których w opinii przerażonej reakcji ustala się nazwa „klubu jakobinów". Reprezentują oni teraz kierunek bardziej radykalny niż w okresie sejmu czteroletniego. Wypadki we Francji oraz nienawiść mas plebejskich do zdrajców ojczyzny, zrobiły swoje: „Czas — wołano — aby pany za karetę poszli, a lokaje siedli do karet".

W okresie powstania kościuszkowskiego w walce o wolność i równość, najlepiej spisał się prosty lud warszawski, odżegnywując się stanowczo od zajmujących postawę wyczekującą warstw burżuazyjnych.

W ówczesnej rozpaczliwej sytuacji politycznej obóz postępu nie mógł jednak wiele zdziałać. Wprawdzie kilku zdrajców z biskupem Kossakowskim na czele zawisło na szubienicy, a sprawa chłopska przez wydanie Uniwersału Połanieckiego przynajmniej teoretycznie ruszyła z miejsca, ale zbrojna interwencja wojsk carskich rychło położyła kres wszelkim poczynaniom rewolucyjnym. Znienawidzony przez cała reakcję z królem na czele, Kołłątaj w pośpiechu musiał uciekać za granicę.

Represje reakcji

Na wygnaniu w Austrii przyszło mu drogo zapłacić za swój jakobinizm i sympatię dla rewolucji francuskiej. Ujęty zdradą wędruje na 8 lat do więzienia w Ołomuńcu, gdzie pisze m. in. swój „Porządek fizyczno - moralny czyli naukę o powinnościach człowieka" Tymczasem w kraju nie szczędzono mu najpotworniejszych zarzutów, posądzając go m. in. o defraudacje skarbu narodowego w roku 1794!

Po powrocie do kraju, opuszczony przez wszystkich, wraca Kołłątaj w swoje rodzinne strony (Dederkały pod Krzemieńcem), gdzie cała swa wiedzę i doświadczenie oddaje na usługi wielkiemu reformatorowi Liceum Krzemienieckiego — Czackiemu. Stamtąd przyjdzie mu jeszcze odbyć podróż do Moskwy, skąd po rocznym przymusowym pobycie wraca do Warszawy, gdzie w roku 1812 umiera w zupełnym zapomnieniu przez swoich dawnych zwolenników.

Największym „grzechem politycznym" wielkiego patrioty była w oczach reakcji szlacheckiej jego **niezmordowana walka o wyzwolenie społeczne, o oświatę powszechną, o poddanie wszystkich obywateli obowiązującemu prawu.** Nie dochodząc jeszcze do myśli o bezwzględnej równości między ludźmi, **Kołłątaj przez całe swoje pracowite życie walczył konsekwentnie o realizację idei sprawiedliwości społecznej, która dopiero w naszych czasach znalazła pełne rozwiązanie.**

WŁADYSŁAW BŁACHUT

Siemion Kirsanow

Wara!

Prosty człowiek
na świecie
musi
budować,
siać,
żąć.
A tylko gangster,
bankier
pragnie —
rozwalać,
niszczyć!
Prosty człowiek
potrzebuje —
wiele książek,
instrumentów,
soczewek.
Chciwość gryzie
stalowych magnatów —
więcej bomb,
by napaść
na życie!
Dla prostego człowieka
szczęściem —
szum zboża,
piękno sadów,
dla lokajów
władzy dolara
szczęściem —
łzy sierot i wdów.
Pachołkom
rozkaz:
nie zwlekać! —
śle
niosący ich pochodnię
Ku-Klux-Klan...
Lecz czyż bredni nie jest,
panie Bradley,
wasz wojenno-szantażowy
plan!
Wam śnią się
góry trupów,
lecz wiecie,
to się nie ziści!
Nie uda się wam,
panowie trumani
waszyngtonkami
pokój zbombardować!
Ruszcie się tylko,
a ostudzi wiatr
was,
gotujących
mór i śmierć!
Istnieje
Związek Radziecki
na świecie,
on
wojnie mówi:
— wara!
Wszystkim narodom
jasny dziś
spisek
za oceanu mgłą.
Widzimy:
goni —
za mięsem armatnim —
wall-streetowiec
po ziemi.
Nie uniknie
surowego sądu
podżegacz wojenny
złoczyńca!
Oto przyjaciół pokoju
słowo,
mocny głos
prostych ludzi!

tłum. E. M.

Adam Ginsbert

MIASTO PRACY i POSTĘPU*)

Przejęcie władzy w kraju przez klasę robotniczą i związane z tym głębokie zmiany ustrojowe dokonały przewrotu w układzie stosunków gospodarczych i społecznych Łodzi i uwarunkowały **wszechstronny rozwój życia miasta.**

Równocześnie z ogólnym rozrostem ludności miasta, ale w tempie znacznie szybszym, następował **wzrost liczby zatrudnionych.** Jeżeli w 1939 roku mieliśmy 71.000 bezrobotnych, drugie tyle półbezrobotnych, a zaledwie 166.000 zatrudnionych, to obecnie **NIE ZNAMY W OGÓLE BEZROBOCIA,** na odwrót: w wyniku rozwoju całokształtu naszego życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego odczuwamy **głód rąk do pracy** we wszystkich niemal dziedzinach, a ogólny stan zatrudnionych wzrósł do 330.000.

Liczba 330.000 zatrudnionych oznacza 52 proc. ogółu mieszkańców i stanowi najwyższy spośród wszystkich miast Polski odsetek pracującej ludności. Godnym również podkreślenia jest znaczny **wzrost liczby zatrudnionych kobiet.** Nowy ustrój społeczny pozwolił kobiecie stać się współtwórcą nowego, sprawiedliwego ładu.

W nowym ustroju społecznym dokonał się również przewrót w dziedzinie stosunków mieszkaniowych.

W rezultacie stosowania klasowego ustawodawstwa mieszkaniowego, ustalającego zasadę pierwszeństwa ludzi pracy, **ilość ludności, zajmującej 1-izbowe mieszkania, spadła raptownie w dół i wynosi obecnie 38,2 proc. (w 1918 r. — 52 proc., zaś w 1939 r. — 56,6 proc.).** Z liczb tych wynika, że ponad 18 proc. ludności miasta — a więc co 5 mieszkaniec — przeniosło się z 1-izbowych do większych mieszkań. Zagęszczenie 1-izbowych mieszkań spadło obecnie do 2,3 osoby na izbę (w 1918 r. — 3,3, zaś w r. 1939 — 3,6). Na odwrót **mieszkania wielopokojowe zostały silniej zaludnione, co wyraża się w obecnym wskaźniku 1,7 osoby na izbę (w 1918 r. — 1,2, a w 1939 r. — 0,9).**

Ogólny przeciętny dla Łodzi wskaźnik zagęszczenia 1 izby, który z 2,2 osób na 1 izbę w 1918 r. wzrósł w 1939 r. do 2,7 zmniejszył się **obecnie do 1,95.** Nie zmienia to, oczywiście, faktu dotkliwego w dalszym ciągu braku mieszkań, który jest wynikiem rosnącej w klasie robotniczej kultury bytowania. Podczas więc, gdy 20 lat rządów przedwrześniowych przyniosło klasie robotniczej pogorszenie stanu mieszkaniowego, to **w wyniku wielkich reform społecznych dokonała się w okresie 6 lat rządów ludowych zasadnicza, choć wciąż niedostateczna, poprawa warunków mieszkaniowych mas pracujących Łodzi.**

Stały wzrost zatrudnienia, podnoszący się stale ogólny poziom życia, poprawa warunków mieszkaniowych i komunalnych — wszystko to wytworzyło w klasie robotniczej **POCZUCIE PEWNOŚCI DNIA JUTRZEJSZEGO.**

Wyrazem tego jest 2-krotny w stosunku do okresu przedwojennego **wzrost liczby małżeństw.**

Roczna liczba małżeństw wzrasta z 4459 w 1938 roku do 7979 w 1950 roku, a w stosunku do ogółu ludności z 6,7 do 12,7 małżeństw na 1000 mieszkańców.

Charakterystycznym momentem jest fakt znacznego w stosunku do lat przedwojennych obniżenia się przeciętnego wieku osób, wstępujących w związek małżeński.

Pewność dnia jutrzejszego, ekonomiczne i polityczne zrównanie w prawach kobiety z mężczyzną, rozwinięta opieka Państwa Ludowego nad matką i dzieckiem — wszystko to **uwarunkowało znaczny wzrost urodzeń.**

Roczna liczba żywych urodzeń wzrosła w porównaniu z 1937 r. z 7361 do 17627 w 1950 roku, co w stosunku do ogółu ludności oznacza wzrost z 11,2 do 28,6 urodzeń na 1000 mieszkańców. Znacznie spadła śmiertelność niemowląt.

Ogólna poprawa warunków bytowania, podnoszący się stale poziom życia łódzkiej klasy robotniczej oraz szeroki rozwój lecznictwa społecznego, przyczyniły się do znacznego zmniejszenia śmiertelności.

Roczna liczba zgonów spadła w porównaniu z r. 1937 z 7763 do 5599 w 1950 r., co w stosunku do ogółu ludności oznacza spadek z 11,8 na 8,9 zgonów na 1000 mieszkańców. Można śmiało powiedzieć, że zdołaliśmy przedłużyć przeciętny okres życia mieszkańca Łodzi.

Niezwykle wysoka liczba urodzeń przy stale malejącym stanie zgonów dała w rezultacie **NIENOTOWANY U NAS PRZYROST NATURALNY.** Jeżeli w roku 1937 liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, to w 1950 roku **liczba urodzeń była 3-krotnie wyższa od liczby zgonów.** Przeciwstawieniem rocznego ubytku naturalnego, który w 1937 roku wyniósł 402 osoby, **jest roczny przyrost naturalny** r. 1950, wynoszący 12.028 osoby.

Daje to w stosunku do ogółu ludności wzrost wskaźnika przyrostu naturalnego z — 0,4 na plus 19,7 na 1.000 mieszkańców.

Ten niezwykle pomyślny stan przyrostu naturalnego stanowi niewątpliwy i bezsporny dowód społecznego znaczenia zwycięstwa, które w walce z ustrojem wyzysku i nędzy, bezrobocia i głodu odniosła polska klasa robotnicza.

Tylko bowiem przejście władzy w ręce ludu stworzyć mogło w wyniku dokonanego przewrotu stosunków społecznych i gospodarczych podstawy dla tak znacznego rozwoju żywotnych sił naszego narodu.

Nie należy jednak uważać, iż osiągnęliśmy już stan najwyższego rozwoju. **Realizacja wielkiego 6-letniego Planu przyniesie Łodzi wielką rozbudowę mieszkalnictwa, urządzeń komunalnych i socjalnych, podniesie znacznie poziom życia łódzkiej klasy robotniczej.**

Budując podstawy socjalizmu w naszym kraju, przeobrażając naszą Łódź w miasto socjalistyczne, pamiętajmy, że **SOCJALIZM TO SIŁA ŻYCIA.**

---

*) Patrz artykuł w „Głosie Robotniczym" z dn. 10 bm. pt. „Miasto wyzysku, chorób i nędzy".

Jan Starski

Hartują się ideologicznie
kadry partyjne

Zakończony w ostatnich dniach 2 pięciomiesięczny kurs Łódzkiej Szkoły Partyjnej stanowi duże osiągnięcie naszej organizacji partyjnej. Partia nasza wzbogaciła się o nowe zastępy wyszkolonych, ubojowionych kadr, które poważnie ją wzmocnią, zarówno na odcinku wiejskim jak i w mieście. W życiu szkoły ubiegły kurs stanowi wielki krok naprzód — dostarczył on poważnych i ciekawych doświadczeń, które pozwolą w następnym turnusie szkoleniowym podnieść nauczanie i wychowanie na wyższy poziom i ułatwią przezwyciężenie pokutujących jeszcze do tąd błędów i usterek w praktyce szkoły.

Co zadecydowało o pozytywnych wynikach nauczania?

Walka ze szkolarstwem i formalizmem

Należy stwierdzić przede wszystkim, iż w szkole udało się w zasadzie przezwyciężyć szkolarskie metody pracy, że prawie całkowicie wyrugowano formalizm. Osiągnięto to w pierwszym rzędzie na skutek umiejętnego wiązania teorii z praktyką, na skutek właściwej aktualizacji i słusznego wykorzystania pracy terenowej słuchaczy na zajęciach seminaryjnych. Np. zagadnienie spółdzielni produkcyjnych na wsi, przerobione zostało po uprzedniej pracy w terenie, gdzie słuchacze brali udział w akcji skupu zboża i mogli poznać walkę klasową na wsi.

Pozwoliło to w żywy sposób zaktualizować zagadnienie kolektywizacji w ZSRR. Kolejny wykład o spółdzielczości produkcyjnej na naszej wsi przeprowadzony przez przewodniczącego spółdzielni produkcyjnej Grochów, tow. Kwiatka, jeszcze bardziej zbliżył słuchaczy do zagadnienia. Niemałą rolę odegrały tu również przeczytane urywki z „Zoranego ugoru" Szołochowa, obejrzenie sztuki Warmińskiego „Zwycięstwo" i jej przedyskutowanie.

Toteż nic dziwnego, że po zapoznaniu się z uchwałą Biura Politycznego KC. o wzmocnieniu spółdzielni produkcyjnych na wsi, słuchacze zgłaszali się do kierownictwa szkoły z prośbą o skierowanie ich do pracy partyjnej na wsi. Wymienić tu należy żałoby chociażby towarzyszkę Lebiodę, przodownicę pracy z ZPB im. St. Kunickiego, która w początkowym okresie trwania kursu, na skutek braku przygotowania miała poważne trudności w nauce i niejednokrotnie zwracała się z prośbą o zwolnienie ze szkoły, a obecnie pełna zapału i wiary w swe siły, udaje się na pracę w Komitecie Gminnym.

O tym, jak szkoła potrafiła wpoić w słuchaczy konieczność wiązania teorii z praktyką, świadczą dobitnie ich uwagi w związku z przeprowadzoną analizą kursów szkoleniowych w mieście i na wsi. Wskazywali oni mianowicie nie tylko na brak aktualizacji na niektórych kursach szkoleniowych, lecz zarazem wysuwali swoje własne koncepcje aktualizacji i próbowali odnaleźć wpływ szkolenia partyjnego na produkcję.

Oto tow. Kotkowski, składając sprawozdanie ze swojej pracy terenowej wskazuje towarzyszom na grupie seminaryjnej, jak to uczestnicy kursu szkoleniowego I stopnia w Zakładach im. PKWN zmuszają dyrekcję zakładu do naprawienia usterek w maszynach, co dało w rezultacie zwyżkę wydajności.

Poważną rolę w ubojowieniu słuchaczy odegrały filmy, sztuki teatralne i literatura piękna. Szczególnie cenne były dyskusje literackie, organizowane w sali wykładowej, w których udział brali kilkakrotnie aktorzy teatralni. Na zajęciach tych słuchacze nauczyli się wiązać zagadnienia teoretyczne z problematyką dzieła sztuki i wyciągać konkretne wnioski dla praktycznej pracy w terenie. Dyskusje literackie ułatwiły również zrozumienie zagadnień teoretycznych, (np. w związku z kwestią narodową pokazaliśmy „Ulicę Graniczną", na zakończenie cyklu historii WKP(b) wyświetliliśmy „Przysięgę").

Końcowym akordem naukowej pracy szkoły była dyskusja nad powieścią Ażajewa „Daleko od Moskwy", w której udział brało ponad 20 towarzyszy. Omówiono szczegółowo na tle powieści pracę organizacji partyjnej, ofiarność i bohaterstwo ludzi radzieckich. „Jeżeli nam będzie w pracy trudno, jeżeli sobie nie potrafimy poradzić z jakimś zagadnieniem — zajrzyjmy nie tylko do dzieł klasyków marksizmu, ale przypomnijmy sobie sceny z Ażajewa i innych autorów radzieckich, a wtedy z pewnością sobie poradzimy" — oświadczyła w czasie dyskusji tow. Steczek, sekretarz szkolnej podstawowej organizacji partyjnej.

Rola szkolnej organizacji partyjnej

Jednym z decydujących elementów w pracy szkoły, jak wykazało doświadczenie ubiegłego kursu, jest praca szkolnej Podstawowej Organ. Partyjnej.

Omawianie na zebraniach szkolnej organizacji partyjnej postępów słuchaczy w nauce, pomoc organizacji partyjnej w osobistych kłopotach towarzyszy, indywidualne rozmowy przeprowadzane przez egzekutywy oddziałowych i podstawowej organizacji z poszczególnymi towarzyszami, pomogły w przezwyciężeniu trudności, w wyzbywaniu się naleciałości, wiązały z Partią.

Organizacja partyjna zorganizowała z dużym rozmachem pracę kulturalno - oświatową, której najciekawszym elementem były audycje radiowe, nadawane przez szkolny radiowęzeł. Organizacji partyjnej zawdzięcza szkoła wyrobienie u słuchaczy zmysłu krytycznego, umiejętnego stosowania krytyki i samokrytyki. Warto tu przytoczyć bardzo charakterystyczny wypadek, świadczący o tym, jak głębokie przeobrażenia zaszły w słuchaczach w czasie ich pobytu w szkole. Na temat niewłaściwego ustosunkowania się do krytyki i samokrytyki tow. Króla, b. sekretarza Podst. Organizacji Part. kolejarzy, ukazał się w roku ubiegłym artykuł w „Głosie Robotniczym". Tow. Król oświadczył wówczas, że autor artykułu nie ma racji, że jest wrogo doń ustosunkowany. I oto następuje powtórne spotkanie tow. Króla już jako słuchacza szkoły partyjnej z autorem artykułu, który wygłasza wykład w szkole.

Po wykładzie tow. Król oświadczył „dawnemu swojemu wrogowi", że dopiero teraz zrozumiał, że krytykujący go artykuł był słuszny, a jego stanowisko sprzed roku błędne.

A oto jeszcze garść uwag, w których słuchacze dają wyraz temu, co dała im szkoła:

„Doszedłem do przekonania, że ucząc się dalej marksizmu - leninizmu, mogę zostać komunistą. Dawniej myślałem, że należąc do Partii, już jestem komunistą".

„Szkoła nauczyła mnie pracy indywidualnej nad sobą".

„Szkoła ubojowiła mnie, nauczyła mnie kochać Partię i nienawidzieć wroga klasowego".

Wymowny rezultat osiągnięć szkoły — to **90 procent** słuchaczy, skierowanych do aparatu partyjnego.

Braki

Omawiając całokształt pracy i osiągnięć szkoły, należy wspomnieć i o brakach. Wymienić tu należy przede wszystkim słabe przygotowanie asystentów szkoły do tematyki organizacyjnej, co wynika z braku dostatecznego doświadczenia w operatywnej pracy partyjnej.

Skrupia się to, oczywiście, na jakości zajęć seminaryjnych. Brak ten dałby się usunąć, gdyby szkoła mogła być zasilona dodatkową kadrą pracowników naukowych, co pozwoliłoby wydzielić oddzielny zespół pracowników do tematów organizacyjnych.

Kolejne niedociągnięcie — to zbyt szczupła ilość informacji politycznych. Brak ten odrywa nieco słuchaczy od bieżących zagadnień, którymi żyje Partia. Szkoła, jak dotąd, nie umiała znaleźć odpowiedniej metody przeprowadzania prasówek.

Wypada wreszcie nadmienić o konieczności pedagogicznego dokształcania asystentów, które na poprzednim kursie zostało zaniedbane.

W pierwszych dniach marca rozpoczyna się nowy turnus szkoleniowy. Przygotowania są już w pełnym toku. Można nie wątpić, że i tym razem w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, po dokładnej, samokrytycznej analizie pracy za okres ubiegłych pięciu miesięcy, szkoła potrafi wypełnić z honorem zadania, jakie postawi przed nią Partia i kończąc następny kurs, będzie mogła zameldować kierownictwu naszej Partii o dalszych poważnych osiągnięciach w swej odpowiedzialnej i zaszczytnej pracy — w wychowaniu i szkoleniu kadr partyjnych.

Z dni walk rewolucyjnych
w Łodzi

(Rozmowa z autorem powieści „Lokaut")

W kwietniu ub. r., na nadzwyczajnym walnym zebraniu literatów łódzkich tow. Leon Gomolicki zadeklarował jako swój czyn pierwszomajowy napisanie powieści monograficznej o ZPB im. Juliana Marchlewskiego w Łodzi. Na 1 maja 1950

Leon Gomolicki

roku gotowe już były pierwsze fragmenty tej powieści, drukowane również w „Głosie Robotniczym". Całość powieści miała być ukończona na 1 maja 1951 roku. Zwróciliśmy się więc do tow. Gomolickiego z zapytaniem, jak daleko posunięta jest jego praca nad powieścią.

— Zacząłem zbierać materiały źródłowe i przeprowadzać (na terenie fabrycznym) rozmowy ze świadkami historycznych wydarzeń już w kwietniu ub. roku. Tak się złożyło, że natrafiłem przeważnie na materiały związane z historią „lokautu łódzkiego" z 1907 roku, którego głównym organizatorem był fabrykant Poznański. W miarę studiowania dalszych materiałów praca moja zaczęła się rozrastać. Postanowiłem wtedy napisać **powieść o historii ruchu robotniczego w Łodzi w ogóle.** Połączenie akcji powieści z fabryką Poznańskiego było jednak w dalszym ciągu aktualne, gdyż w fabryce tej wyzysk był szczególnie bezwzględny i z tego powodu nadawała się ona na swojego rodzaju „wzór" fabryki w kapitalistycznej Łodzi.

Celem mojej powieści jest pokazanie różnych epok walki proletariatu łódzkiego, poczynając od strajku powszechnego w 1892 roku. Później jest mowa o walkach zbrojnych na ulicach Łodzi w 1905 roku...

— I to wszystko w jednej książce?

— Nie. Ogrom materiału zmienił pierwotną konstrukcję powieści. Postanowiłem podzielić ją na trzy tomy. Pierwszy zawierać będzie okres bohaterskich walk i zdecydowanej postawy proletariatu łódzkiego w latach 1892, 1905 i 1907. Ten pierwszy tom składać się będzie z trzech części „Strajk", „Barykady"; „Lokaut", z których każda stanowi odstałymi postaciami bohaterów): stałymi postaciami bohaterów).

W drugim tomie pokażę dalsze etapy walki łódzkiej klasy robotniczej z rodzimym faszyzmem i okupantem hitlerowskim, aż do wyzwolenia. W trzecim tomie wreszcie będę się starał pokazać nową rzeczywistość okresu budownictwa socjalistycznego. W trzecim tomie wrócę całkowicie do dawnej fabryki Poznańskiego (obecnie Zakłady im. Juliana Marchlewskiego) i na tym terenie dam obraz zwycięstwa klasy robotniczej, jej osiągnięć w Polsce Ludowej pod kierownictwem Polskiej Zjednoczone Partii Robotniczej.

— A jak w stosunku do tych olbrzymich zamiarów przedstawia się wypełnienie Waszego zobowiązania pierwszomajowego?

— Jasnym jest, że niemożliwością techniczną byłoby napisanie wszystkich trzech tomów w tak krótkim terminie. Na 1 maja br. postanowiłem ukończyć pracę nad pierwszym tomem. Trzecią jego część: „Lokaut" mam już gotową.

Tow. Gomolicki pokazuje mi przy okazji swój „warsztat pisarski". Starannie prowadzone notatki mówią o wszystkim, co tyczyło miasta Łodzi w ciągu ostatnich 60 lat. „Kalendarzyk" mówi o tym, jaka pogoda była danego dnia w Łodzi, podaje godziny zebrań, ceny w sklepach i na rynku, wydarzenia w politycznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym życiu miasta itd. itd. Inne zestawienia mówią np. o rozkładzie pociągów. Notatki uzupełnione są szkicami rysunkowymi oraz planami i mapami miasta. Zwłaszcza te ostatnie są bardzo ciekawe. Dzięki usilnym i mozolnym poszukiwaniom, tow. Gomolicki odtworzył sobie obraz miasta w dawnych czasach, z jego starymi nazwami ulic i dokładnymi szczegółami topograficznymi.

Tow. Gomolickiemu należy życzyć, aby w oparciu o tak staranną dokumentację w okresie najbliższych paru lat napisał zaplanowaną trzytomową powieść, będącą artystycznym obrazem życia w przeszłości i w teraźniejszości największego miasta przemysłowego naszego kraju.

Rozmowę przeprowadził
Edward Martuszewski

Czytelnicy „Głosu Robotniczego" poznają wkrótce trzecią część pierwszego tomu powieści tow. Gomolickiego („Lokaut"), która będzie drukowana w naszym odcinku powieściowym.

Z Wszechzwiązkowej Wystawy Sztuki Radzieckiej

„O pokój"
(obraz pędzla W. Zadrożnego).

Henryk Heine — piewca wolności

Jedną z najjaśniejszych gwiazd, które zapłonęły w pierwszej połowie stulecia na firmamencie niemieckiej i światowej literatury, była gwiazda poetycka Heinego.

Heine, który przeszedł do historii jako poeta i publicysta par excellence polityczny, zniósł konsekwentnie wszelkie przegrody, oddzielające do tej pory poezję od polityki. Jego satyra i publicystyka odegrały w ówczesnych Niemczech rolę przysłowiowego kija w mrowisku. Jakież oburzenie musiał przeciw sobie wywołać poeta, porywający się na monarchię pruską, którą nazwał „nikczemną mieszaniną kłamstwa i średniowiecznego majaczenia". Pruski militaryzm i tyrania miały w nim nieprzejednanego wroga, który chłostał biczem ironii każdy przejaw zacofania i głupoty.

Nie zapominajmy, że były to czasy „świętego przymierza", które po obaleniu Napoleona zapoczątkowały okres absolutyzmu, skrajnej reakcji i ucisku narodów. Papież Pius VII uznał ów czas za odpowiedni do wskrzeszenia zakonu Jezuitów. W związkowym państwie niemieckim dominowały junkierskie Prusy, bastion reakcji europejskiej. Przeciwko niemieckiemu ruchowi demokratycznemu stosowano najgorsze metody policyjne, zamykano postępowe gazety i otaczano niebezpiecznych dla reżimu ludzi gęstą siecią szpiegów i donosicieli.

Rzecz jasna, że Heine, jeden z pierwszych padł ofiarą tych represji. Był przecież szermierzem wolności, której poświęcił swój talent i żar walczącego pisarza. Opiewał w swych wierszach rewolucję i walczył o nią przez całe życie. Kiedy Heine dowiedział się o wybuchu rewolucji 1848 r. w Paryżu, pisał: „Jestem oszołomiony. Śmiałe nadzieje wyrastają gwałtownie jak drzewa o złotych owocach i dziko rosnących gałęziach, które wyciągają swoje listowie daleko, aż do chmur... Minęła moja tęsknota za spokojem. Znów wiem czego chcę, co muszę... Jestem synem rewolucji i znowu chwytam za poświęconą broń..."

Wieści o rewolucji przyśpieszają wyjazd do Paryża pisarza, który dusił się w atmosferze „niemieckiej nędzy" (Marks) i reakcji. W kraju rozpętano nagonkę przeciw pisarzowi, który postawił przed narodem niemieckim pytanie: „Czyż zrobimy wreszcie użytek z naszych lasów dębowych, by wznieść barykady i oswobodzić świat?"

Dzieła Heinego były niebezpieczne dla pruskiego reżimu. Słynne „Obrazy z podróży", które Tomasz Mann zaliczył do najpiękniejszych utworów prozy niemieckiej, zostają zabronione w Prusach, Austrii, Hanowerze, Meklemburgii i innych księstwach niemieckich. Poeta opuszcza Niemcy i przenosi się do Paryża. Tu rozkwita w pełni publicystyczny talent Heinego. Jako korespondent demokratycznej „Allgemeine Zeitung" publikuje cykl artykułów pt. „Sprawy francuskie". Podobne zadanie wobec publiczności francuskiej miały spełnić dwie rozprawy z zakresu kultury niemieckiej: „Historia religii i filozofii w Niemczech" oraz „Szkoła romantyczna". Tak jak „Baj ka zimowa" jest szczytem poezji politycznej Heinego, tak oba te dzieła są wzorem postępowej i wnikliwej publicystyki.

17 lutego 1856 roku zmarł Heine, z dala od „macochy — ojczyzny". Śmierć uwolniła go od okropnych męczarni fizycznych, które przykuły poetę przez pięć ostatnich lat życia do łóżka. Jedyną pocieszycielką jego cierpień była poezja.

Życie Heinego, zaklęte w kręgu poezji, pełne było radości i cierpienia, walki, nienawiści i ukochania. Do przyjaciół jego należeli przede wszystkim dwaj wielcy twórcy socjalizmu naukowego, Marks i Engels, którzy utrzymywali z nim serdeczne stosunki i cenili jego postępową myśl oraz nieugiętą postawę wobec niemieckiej reakcji. Wrogów Heine miał bez liku. Żaden pisarz w Niemczech nie był za życia i po śmierci tak zaciekle gnębiony przez mieszczańską obłudę i kapitalistyczny obskurantyzm, jak on.

Po dojściu do władzy Hitlera, jego książki zostały spalone na stosie, a imię wyklęte. Ale nawet krwawy faszyzm nazistowski nie odważył się wykreślić z podręczników szkolnych popularnego wiersza Heinego „Lorelei". Tylko, że twórca „Lorelei" figurował w książce jako „autor nieznany".

Henryk Heine był jednym z najwybitniejszych umysłów pierwszej połowy XIX stulecia. Zajął w historii myśli postępowej czołowe miejsce jako publicysta, pisarz polityczny i nieustraszony piewca wolności. Nie było przesady w prośbie, którą przekazywał potomności:

„Powinniście miecz położyć na mojej mogile, gdyż byłem dzielnym żołnierzem w walce o oswobodzenie ludzkości".

Roman Karst

Prof. dr. EMIL PALUCH
Rektor Akademii Medycznej

W trosce o zdrowie mas pracujących

Dzięki nadzwyczajnym kredytom Rządu Łódź otrzyma wkrótce własną stację sanitarno - epidemiologiczną. Jest to nowa zdobycz naszej służby zdrowia, tym cenniejsza, że reprezentuje ona nowoczesny kierunek, oparty na postępowej myśli i praktyce radzieckiej służby zdrowia.

Stacja sanitarno - epidemiologiczna łączy w sobie zadania dawnych urzędów zdrowia i zakładów higieny. Nie jest to wszakże mechaniczne połączenie tych dwu instytucji, których dotychczasowa działalność budziła poważne zastrzeżenia i które **nie były zdolne do wypełnienia tych wszystkich zadań, jakie stawia ne są służbie zdrowia w nowych warunkach ustrojowych.**

Przedwojenne, kapitalistyczne urzędy zdrowia tchnęły biurokratyzmem i zacofaniem. Ochrona zdrowia mas pracujących nie była w ustroju kapitalistycznym nigdy artykułem pierwszej potrzeby. Klasy wyzyskujące potrafiły zapewnić sobie odpowiednie warunki bytu, a o szerokie rzesze ludności troszczono się tylko o tyle, o ile to było konieczne dla o panowania żywiołowych epidemii, które mogły przecież spowodować wypadki zachorowań również i wśród warstw kapitalistycznych, albo też nadmiernie uszczuplić źródła taniej siły roboczej.

Dlatego też urzędy zdrowia były instytucjami stawianymi zawsze na szarym końcu. Utrzymywane na chudej diecie, przypominały małomiasteczkową straż pożarną, która pojawia się dopiero w godzinę po pożarze. Pracownicy fachowi urzędu zdrowia byli lekarzami, którzy często do znali niepowodzeń na innych polach i nie lecząc, a stając się po prostu urzędnikami, zatracali właściwy sens pracy higienisty. Przykuci do biurka, źle wynagradzani, zapominali o doniosłej roli, jaką ma do spełnienia profilaktyka w walce o zdrowie narodu.

Nie lepiej, choć nieco inaczej, działo się w zakładach higieny. Przede wszystkim było ich mało i nie były one w stanie zapewnić obsługi bakteriologicznej nawet miastom wojewódzkim, nie mówiąc już o ośrodkach pozamiejskich.

Związek Radziecki jest krajem, w którym kierunek zapobiegawczy w medycynie osiągnął szczególnie wysoki poziom. Pogardzana w krajach kapitalistycznych praca higienisty stała się tam funkcją zaszczytną, a zakłady higieny — instytutami żywej nauki, która służy potrzebom społeczeństwa i stosując najnowsze zdobycze wiedzy znajduje drogę do dalszego doskonalenia.

Czołowe instytuty weszły nawet w skład Akademii Nauk, budując podstawowe zręby dla rozwoju tej nauki w społeczeństwie socjalistycznym.

Powołane do życia w Związku Radzieckim stacje sanitarno - epidemiologiczne pokryły gęstą siecią cały kraj i stały się przykładem realizacji naczelnej zasady, zasady łączenia teorii z praktyką.

Stacje sanitarno - epidemiologiczne łączą aparat naukowo - badawczy z terenową służbą zdrowia, a praca na tym polu wymaga znajomości nowych kierunków w nauce, które powinny być stosowane w życiu codziennym.

Z tych ogólnych zasad wyrosły koncepcje stacji sanitarno - epidemiologicznych, będących placówkami naukowymi, prowadzącymi działalność praktyczną w dziedzinie higieny na powierzonym im terenie.

W skład takiej stacji wchodzi zespół pracowni, jak — bakteriologiczna, badania żywności, inżynierii sanitarnej (badanie wody, ścieków, dezynfekcja, dezynsekcja i deratyzacja), a obok tego zespoły specjalistów w dziedzinie higieny żywienia, higieny szkolnej, higieny pracy, epidemiologii i statystyki sanitarnej. Stacja sanitarno - epidemiologiczna rozporządza również dużą grupą średniego personelu fachowego (kontrolerzy sanitarni), którzy stanowią główne jej ramię w pracy terenowej.

Stacja sanitarno - epidemiologiczna wkracza we wszystkie dziedziny życia związane z ochroną zdrowia ludności. Do niej kierowane są np. doniesienia o przypadkach chorób zakaźnych, które służą nie tylko dla gromadzenia danych statystycznych, lecz dla przecięcia i izolowania możliwych dróg szerzenia się chorób. Zadanie to znakomicie ułatwia aparat naukowy stacji, który pozwala na takie rzeczy, jak wykrywanie zarazków w wydalinach chorego, szybkie rozpoznanie choroby zakaźnej na podstawie badań bakteriologicznych, zastosowanie dezynfekcji itp. **Aparat ten działa nie tylko wówczas, kiedy choroba się pojawia, ale stara się uprzedzić wybuchy coroczne epidemii przez zorganizowanie szczepień ochronnych, kontrolę nad drogami masowego szerzenia się chorób zakaźnych, jak mleko, mięso, woda i prowadzenie masowej akcji oświatowej.**

Zainteresowania stacji sanitarno - epidemiologicznej dotyczą także i innych problemów, jak stanu zakładów przemysłu spożywczego, higieny i wartości odżywczej posiłków w jadłodajniach, czystości powietrza, którym oddycha robotnik w fabryce, a które jest takim samym artykułem pierwszej potrzeby, jak chleb i woda, stanu sanitarnego szkół, przedszkoli, boisk sportowych i wielu innych obiektów.

Stacje sanitarno - epidemiologiczne nie są aparatem oderwanym od twórczości naukowej, lecz konsekwentną realizacją zasady — nauka w służbie szerokich mas. Temu też należy przypisać ich wspaniały rozwój w Związku Radzieckim i idące stąd przekonanie, że również i w Polsce, a przede wszystkim na terenie ośrodków przemysłowych, jak np. Łódź — zdadzą one egzamin.

Do Piotrkowa dotarł Plan 6-letni

ROSNĄ MURY WIELKIEJ BUDOWY

Za otwieranych co chwila drzwi świetlicy bucha na podwórze ostry zapach kapuśniaku. Tam, wewnątrz, przy szerokich stołach — krzyżakach, siedzą w grubych, watowanych kurtkach i „pikowanych" spodniach — murarze, cieśle, stolarze, zbrojarze. Z talerzy unoszą się na świetlicę kłęby pary. Podzwaniają łyżki. Obiad.

Z głośnika sączy się melodia sentymentalnego walca. Walczyk..., a tu trzeba by dziarskiego marsza, albo pieśni wesołej o tym, jak się buduje nowe domy, nowe mosty, nowe fabryki i huty, jak się bije rekordy przy takiej robocie. O tym śpiewa przecież rozległy plac budowy, o tym nucą piosenki robotnicy.

Ocierając usta rękawem „watówki", czerwoni od gorącego posiłku, stają grupami przed tablicą współzawodnictwa. Ostatnie wyniki. Niski, krępy chłopak, kołysze się na podeszwach gumowych butów, pogwizdując przez zęby.

— Patrzcie! Widzicie? Kędziora znów wyrobił 276 proc. normy. — A spawacz Markiewicz — 427 proc.

— Murarz Wroński mocno dzierży swoje 250 proc. No, no. Górą nasi — rośnie gwar w gromadzie.

Jeden z budowniczych kombinatu: cieśla—racjonalizator, Wacław Drozdowski.

Klapią buciska po błocie, dudnią po deskach, ciapią po piachu. Ludno na budowie, jakiej nie pamięta Piotrków od początku swego istnienia. Na wielkiej, historycznej budowie bawełnianego kombinatu, który będzie jednym z najpotężniejszych zakładów przemysłowych w kraju.

* * *

Zanim Plan 6-letni „zakwaterował się" w starym grodzie trybunalskim — miasto spało w cieniu swych far i wąskich kamieniczek.

Przed wojną były tutaj dwie huty szklane: — cóż to znaczyło na kilka dziesiąt tysięcy mieszkańców! Zawsze, gdy minął „sezon", 5 tysięcy bezrobotnych snuło się wśród krętych uliczek. Tow. Lesiakowski — dziś inspektor techniczny budowy, stary KPP-owiec, „z reguły" nie miał stałej roboty. Żył tak, jak inni spośród owych 5 tysięcy. Niesprawiedliwość społeczna musiała wywołać pogwałcenie prawa, które zawsze skierowane było przeciw biednemu. Setki bezrobotnych taszczyły ukradkiem drzewo z państwowego lasu. Dziesiątki siedziały w areszcie. Nie było pracy dla krzepkich rąk, mocnych ramion. Nie było „widoków" na poprawę w przeklętym ustroju kapitalistycznym.

Zanim dotarł tutaj Plan 6-letni, powstała fabryka okuć budowlanych i odlewnia „Korab". A potem mocno obiły się o mury starego grodu słowa, które padły na V Plenum KC: **„Zbudowanie podstaw socjalizmu wymaga równomiernego rozdziału sił wytwórczych, znacznego podniesienia poziomu okręgów gospodarczo zacofanych, stworzenia w całym kraju skupisk klasy robotniczej, głównej siły napędowej w budownictwie socjalizmu".**

W zamarłym, zacofanym gospodarczo Piotrkowie — Plan 6-letni rozpoczął swe wielkie przemiany.

* * *

Kiedy budowa „ruszyła" w maju 1950 roku, nie można się nawet było dziwić tym, co to z niedowierzaniem wzruszali ramionami. Budowa kombinatu? I z kim to? Ani wykwalifikowanych murarzy, ani cieśli, ani zbrojarzy. Skądże było ich brać? Cały kraj się buduje, znikąd więc nie przyjdą, a Piotrków był „jałowy" w fachowców budowlanych. Mówiło się: — „cieśla", gdy chłopu na chałupie dach postawił. A tu przecież — nowoczesna budowa...

Ale każdy dzień popędzał naprzód. Nie było czasu na teorię, uczyli się ludzie na własnej pracy, szkolili praktycznie na doświadczeniach własnych i swych towarzyszy. Wciągnęła ich ta wspaniała robota. Zdawali „dyplomy" czeladnicze, majsterskie, kierownicze, przy kielniach, łopatach, przy betoniarkach i dźwigach. **I tak wyszkoliło się 200 cieśli, 24 zbrojarzy, 36 murarzy, 26 betoniarzy. Nie brak wśród nich kobiet.** Potem przychodzili nowi, stawali na murach przy aparatach spawalniczych, przy zbrojeniach. Tym było już nieco łatwiej po pionierskiej robocie tamtych. Powstały kursy zawodowe, hotel robotniczy na 250 osób.

We wrześniu wjechał na plac kombajn budowlany. Cudowna maszyna zastępująca żmudną pracę rąk ludzkich, maszyna, której projekt i wzór dostarczyli bracia ze Związku Radzieckiego. „Rychtowali" kombajn śląscy mechanicy, a robotnicy budowlani, chłopi z Sulejowa z biednych wiosek podpiotrkowskich patrzyli w niemym podziwie, co też będzie z tych wysokich, żelaznych rusztowań. Dopiero, gdy kombajn wjechał na szynach pod mury, odrzucając precz drewniane szelowania, jasne się stało, że teraz dopiero rozpocznie się zawrotne tempo roboty. Ta ogromna forma stalowa do betonu wprowadziła istną rewolucję w budownictwie. Przyczyniła się do wielkich oszczędności w czasie, w ludziach, w materiale. O ogromie tych oszczędności najlepiej mówią cyfry: **podczas, gdy dawniej na jeden fragment budowy potrzeba było 160 metrów sześciennych drzewa — dziś wystarczy 1,5 m. sześciennego. Gdy dawniej w drewnianym szalunku budowa stała 14 dni, teraz dzięki kombajnowi i przy zastosowaniu parowego podgrzewania cementu — wystarczą 24 godziny. Ilość obsługi, zatrudnionej przy jednym fragmencie zmniejszyła się o 60 proc.**

Zrozumieli robotnicy, że nie ma granic dla rozwoju myśli twórczej w państwie budującym socjalizm, że ich obowiązkiem jest uczynić wszystko, żeby przyśpieszyć tempo budowy, ulepszyć, usprawnić pracę, wyprzedzić harmonogram, ażeby jak najszybciej — oczekujące w wielkich drewnianych skrzyniach maszyny — roztętniły się produkcją bawełnianych tkanin.

* * *

W miarę, jak rosła budowa, wzrastała liczebnie organizacja partyjna, rosło jej znaczenie. Nie od razu skrystalizowała się jasno jej linia działania, jej rola na budowie. Z początku było trochę błądzenia, były niemałe trudności. W skład organizacji wszedł element przeważnie wiejski, ludzie z różnych wiosek. Po pracy śpieszyli do domu, byle prędzej, wykręcali się od roboty partyjnej. Sekretarz myślał, że wychowa ludzi strachem, zaczął sobie poczynać po dyktatorsku. Stosując tę metodę, oderwał organizację partyjną od współpracy z dyrekcją, z radą zakładową. Komitet Miejski PZPR spostrzegł to w porę i poczynił niezbędne zmiany w kierownictwie organizacji. I dzisiaj nic nie można zarzucić zgodnej współpracy organizacji z dyrekcją, z radą zakładową — wspólnej pracy nad wychowaniem ludzi i nad realizacją planów budowy. A miarą tych zmian są takie fakty: **że towarzysze uczą się chętnie, że na zebraniach jest „ludno", że każdy głos zabiera i potrafi wiązać sprawy partyjne ze sprawami produkcji, że co rusz jakiś przodownik pracy, lub racjonalizator, którego świadomość polityczna dojrzała w robocie, składa deklarację o przyjęcie do Partii. Ot, choćby — Millerowa, Kędziora, Stefańczyk...**

* * *

Zapada popołudniowy mrok, gdy w murowanym baraku, gdzie znalazł swą siedzibę sekretariat podstawowej organizacji, rozpoczyna obrady egzekutywa. Tow. Lesiakowski podrzuca co chwila drzewo do żelaznego piecyka. Ślusarz Biernacki, strażnik Krakowski, brygadzista Pożdziej wsunąwszy dłonie w rękawy watowanych kurtek zastanawiają się nad sprawą, którą przedstawił im tow. Segudziński, I sekretarz. Chodzi o niesłuszne przyznanie premii za pomysł racjonalizatorski kierownikowi wydziału modernizacji. Myśl wiązania belek na górze, na szablonie, zrodziła się wcześniej w głowach prostych robotników, którzy realizując ją nie zdawali sobie sprawy, że należy przelać ją na papier i złożyć w formie wniosku.

— Kierownik winien dopomagać robotnikom, wcielać w życie ich pomysły, a nie świadomie, lub nieświadomie przechwytywać je dla siebie — powiada ślusarz Biernacki.

Takie stanowisko zajmuje cała egzekutywa. Wyciągają towarzysze odpowiednie wnioski: trzeba wejrzeć w prace komisji postępu technicznego, jeszcze mocniej powiązać się z masami bezpartyjnych, wiedzieć o wszystkim co się dzieje w terenie, żeby w przyszłości nie dopuścić do podobnych wypadków.

Potem dyrektor naczelny tow. Iwanow zdaje sprawozdanie z przebiegu robót na budowie. I znów zagadują: Pożdziej, Lesiakowski, Biernacki. Kiedy na budowie Nr 1 zakończone zostaną prace instalacyjne? Co wykazała ostatnia próba przesunięcia kombajnu?

W piecyku trzaska ogień, za oknami coraz ciemniejszy mrok. Pożdziej mowali towarzysze swe grube kapoty, radzą. Tam, dalej, na rozległym placu rozbłysła budowa setkami świateł. Dzień i noc pracuje załoga PBP. A na każdym fragmencie budowy „ciągną" najtrudniejszą robotę przodownicy pracy. Trzeba ich dobrze poznać, dowiedzieć się, jak rośli, jak awansowali, jak stali się awangardą na budowie, żeby zrozumieć w pełni wkład pracy organizacji partyjnej, żeby pojąć tajemnicę wspaniałego tempa wznoszenia nowej, wielkiej fabryki.

HANNA SAMSONOWSKA

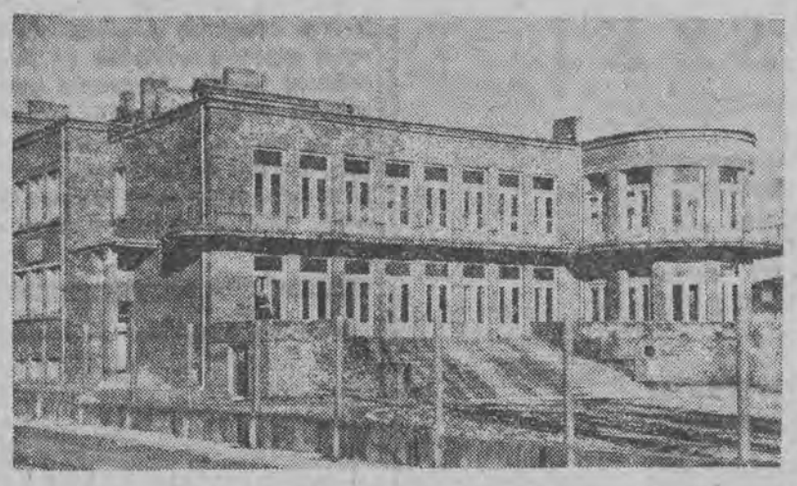

Wspaniale wygląda nowy żłobek hut piotrkowskich. Jeszcze wspanialej będą wyglądały budynki socjalne kombinatu.

AKIM ODSTAWIŁ ZBOŻE

Poniżej zamieszczamy fragmenty powieści znakomitego pisarza radzieckiego, Michała Szołochowa pt. „Zorany ugór". Rzecz dzieje się w roku 1930, we wsi Gremiaczy Łog nad Donem. Do Gremiaczego Łogu przybywa grupa agitatorów, aby pomóc w przeprowadzeniu zbiórki funduszu siewnego. Doskonałe rezultaty w tej pracy osiąga agitator Waniuszka Najdienow.

Gospodyni przestała wycierać stół. Akim Młodszy skręcił papierosa, przysiadł na ławie i zabierał się do słuchania, nawet dziadek Akim czkając i żegnając się przysłuchiwał się słowom Najdienowa. Nagulnow okazywał wyraźnie niezadowolenie, myślał: „Kiedy on zacznie o zbożu? Tu widać sprawy nasze przedstawiają się kiepsko! Obu Akimów nie łatwo można przekabacić, najbardziej uparci z całego chutoru..."

Tymczasem Waniuszka Najdienow poczekał chwilę i ciągnął:

— Jestem rodem z rejonu tacińskiego, pewnego razu przed Wielkanocą zdarzył się u nas w cerkwi taki wypadek: jest nabożeństwo, ludzie wierzący zebrali się w cerkwi, duszą się od ciasnoty. Pop i diakon, oczywiście, śpiewają i modlą się, a przy ogrodzeniu chłopcy zabawiają się. Mieliśmy we wsi roczną jałówkę tak narowistą, że tylko ją tknąć, a już — rzuca się jak szczupak i usiłuje nadziać na rogi. Jałówka pasła się spokojnie koło ogrodzenia, ale chłopcy tak ją rozdrażnili, że popędziła za jednym i już, już — a dogoni go! Ów chłopiec — za ogrodzenie, jałówka — za nim, chłopiec — do kruchty, jałówka — w ślad. W cerkwi ani palca wetknąć. Jałówka w pęd, jak dźgnie chłopaka w tyłek! A on — buch jakiejś staruszce pod nogi. Staruszka uderzyła tyłem głowy o podłogę i wrzeszczy: „Ratunku, dobrzy ludzie! Oj, słabo mi!..." Mąż staruszki chłopaka przez plecy kosturem! „A bodaj cię, smarkaczu!..." A jałówka „M—u—u—u!" — i do starego z rogami. Dopiero zrobiła się panika! Kto był bliżej ołtarza — nie rozumiał o co chodzi, ale słyszał, że w cerkwi wrzawa, przestano się modlić, stoją, denerwują się pytają jedni drugich: „Co to za hałas?", „Co tam się dzieje?"

Waniuszka w zapale tak żywo przedstawił twarze, w jaki sposób odzywali się jego wystraszeni współmieszkańcy, że Akim Młodszy pierwszy nie wytrzymał i roześmiał się:

— Co ta jałoszka nabroiła!

Waniuszka obnażył w uśmiechu białe zęby i ciągnął dalej:

— Pewien parobczak powiedział żartem: „Może tam wskoczył wściekły pies, trza uciekać!" Obok niego stała brzemienna niewiasta i jak nie krzyknie na całą cerkiew: „Oj, matko kochana! To on nas wszystkich pogryzie!" Stojący z tyłu popychali tych, co byli przed nimi; przewrócono świeczniki, buchnął swąd... Zrobiło się ciemno. Ktoś wrzasnął: „Gore". Wtedy się zaczęło! „Wściekły pies!" „Gore — e — e!" „Koniec świata!" „Co — o — o?... Koniec świata? Żonko do domu!" Rzucili się do drzwi bocznych i tak stłoczyli, że nikt nie może wyjść. Wywrócili stragan ze świecami, posypały się grosze, kantor upadł. wrzeszczy: „Rabują"... Niewiasty jak owce wdrapują się na ambonę, a diakon kądzidłem je po głowach: „Tiu — u — u, nieczyste!... Dokąd? Nie wiecie, poganki, że niewiastom nie wolno do ołtarza?" A starosta wiejski, tłuścioch taki, z dewizką na brzuchu, tłoczy się do drzwi, rozpycha ludzi, terkocze: „Przepuścić! przepuścić, przeklęci! Przecie to ja, naczelnik!" Gdzie go tam przepuszczać, kiedy — „koniec świata".

Waniuszka kończył wśród śmiechu:

— Był u nas we wsi koniokrad, Archip Czochow. Konie kradł co tydzień i nikt go nie mógł przyłapać. Archip żył w cerkwi, modlił się za grzechy. A gdy wrzasnęli „Koniec świata! Giniemy bracia!" — Archip rzucił się do okna, rozbił je, chciał wyskoczyć, ale za oknem — krata. Wszystek naród dusi się przy drzwiach. Archip zaś biega po cerkwi, zatrzyma się, klaszcze w ręce i powiada: „A tom wpadł! Oj, wpadłem, bo wpadłem!"

Dziewczęta, Akim Młodszy i jego żona śmiali się do łez. Nawet dziadek Akim wyszczerzył bezdźwięcznie gołozębną paszczękę...

A Waniuszka prędko jakoś i niedostrzegalnie przeszedł w poważny nastrój, westchnął:

— Oczywiście, to śmieszna historia, ale dziś takie sprawy, że nie do śmiechu... Przeczytałem dziś gazetę i serce mi zamarło...

— Zamarło? — spytał Akim spodziewając się nowego wesołego opowiadania.

— Tak. Zamarło mi od tego, jak w krajach kapitalistycznych po bestialsku znęcają się nad człowiekiem i męczą go. Przeczytałem taki opis: w Rumunii dwaj komsomolcy otwierali włościanom oczy... prowadzili agitację za zrzuceniem kapitalizmu i za wprowadzeniem w Rumunii władzy radzieckiej. Ale złapali ich okrutni żandarmi: jednego zabili na śmierć, a drugiego zaczęli badać. Wyłupali mu oczy, powyrywali z głowy wszystkie włosy. A potem rozpalili do czerwoności cienką blachę i zaczęli nią wbijać za paznokcie...

— Przeklę — ę — ęci! — krzyknęła żona Akima, klasnąwszy w ręce. — Za paznokcie?

— Za paznokcie... Pytają: Mów, kto jeszcze należy do waszej komórki i wyrzeknij się Komsomołu". — „Nie powiem wam, wampiry i nie wyrzeknę się!" — odpowiada mężnie ten komsomolec. Wtenczas żandarmi zaczęli odrzynać mu szablami uszy, odcięli nos. „Powiesz" — „Nie — mówi — umrę z waszej krwawej ręki, a nie powiem! Niech żyje komunizm!" Wtedy powiesili go za ręce pod sufitem, na dole rozpalili ogień...

— ...Badają go, dręczą na wszelkie sposoby, a on milczy. Stracił przytomność, żandarmi obleją go wodą i znowu zaczynają go torturować. Widzą wreszcie, że nic z niego nie wydobędą, aresztowali jego matkę i prowadzili do policji. „Przypatrz się — powiadają do niej — jak będziemy obrabiać twego syna! Powiedz mu, niech się ukorzy, bo go inaczej zabijemy, a mięso rzucimy psom!" Matka upadła bez zmysłów, a jak odzyskała przytomność — rzuciła się do swego dziecięcia, obejmuje go, całuje jego okrwawione ręce.

Poblachy Waniuszka umilkł, powiódł po słuchaczach rozszerzonymi oczami: dziewczętom czerniały rozdziawione usta, w oczach zbierały się łzy, żona Akima wycierała nos w fartuch i szeptała wśród pochlipywania: „Jak to jej... matce... na swoje dziecko... Bo — o — oże!"

Akim Młodszy nagle chrząknął, złapał kopciuch i zaczął pośpiesznie skręcać papierosa; jeno Nagulnow siedzący na kufrze zachowywał spokój zewnętrzny, ale i jemu w chwili przerwy drgał policzek i skrzywiło usta...

Waniuszka drgającym głosem skończył opowiadanie o tym, jak umarł rumuński komsomolec, zamęczony przez katów - żandarmów. Przez chwilę było cicho, a potem zapłakana gospodyni zapytała:

— Ile miał latek ten męczennik?

— Siedemnaście — odpowiedział Waniuszka bez zająknienia i zaraz wsadził swą kraciastą czapkę. — Tak, umarł bohater klasy robotniczej — nasz drogi towarzysz, komsomolec rumuński. Umarł za to, żeby lud pracujący miał lżejsze życie. Nasza sprawa — pomóc im zrzucić kapitalizm, ustanowić władzę robotniczo-chłopską, ale do tego trzeba budować kołchozy, umacniać gospodarstwo kołchozowe. Jednak są u nas jeszcze tacy włościanie, którzy przez nieświadomość pomagają podobnym żandarmom i przeszkadzają w budowaniu kołchozów — nie zdają zboża siewnego... Dziękuję, gospodarze, za śniadanie! Teraz — do interesu, w którego sprawie przyszliśmy do was: musimy natychmiast odwieźć zboże siewne. Z waszej zagrody wypada zsypać okrągłe siedem dziesiąt siedem pudów. Dalej, gospodarzu, wieź!

— Kto go tam wie... Tego zboża prawie że nie ma... — zaczął niezdecydowanie Akim Młodszy, zdetonowany takim niespodziewanym atakiem, ale żona rzuciła w jego stronę złe spojrzenie i przerwała ostro:

— Nie ma co! Idź, nasypuj worki i wieź!

— Nie ma siedemdziesięciu pudów... Nawet nie przesiane... — Akim oponował słabo.

— W..eż, Akimuszka. Trza dać, nie ma co sprzeciwiać się — dziadek Akim poparł synową.

Za pół godziny Akim Młodszy prowadził z obory kołchozowej dwie podwody, zaprzężone w woły, a Waniuszka, z twarzą usianą drobniutkimi jak piegi paciorkami potu, dźwigał z plewnika na przybudówce spichrza worki z przesianą pszenicą, twardoziarnistą i zdrową, mieniącą się czerwienią dukatowego złota...

Na półkach z książkami

KOMSOMOLCY ZWYCIĘŻAJĄ CZAS. Autorami książki są komsomolcy leningradcy, którzy opowiadają w prosty i bezpośredni sposób o swojej walce o szybsze i lepsze wykonanie pierwszej powojennej pięciolatki stalinowskiej. Młodzi chłopcy i dziewczęta z Leningrada piszą w niej o swojej pracy, swoich maszynach, o swoich walkach i zwycięstwach, o tym, jak w przymierzu ze swymi obrabiarkami i warsztatami, wysiłkiem rąk i myśli zdobywali cenne minuty, z których rosły godziny, dni, miesiące.

Doświadczenia młodzieży radzieckiej zawarte w tej książce, wydanej przez „Naszą Księgarnię", będą stanowiły cenną wskazówkę i pomoc dla naszych zetempowców i wszystkich młodych robotników polskich w ich pracy dla dobra i rozkwitu naszego kraju.

CHINY DNIA WCZORAJSZEGO. Książka dra W. Freudmanna umożliwia czytelnikowi głębsze wniknięcie w historyczne przemiany, jakie dokonują się w Chinach dzisiejszych, wyzwolonych spod przemocy rodzimego i obcego kapitału. Ten obszerny bardzo żywo i ciekawie napisany reportaż z Chin wydany został przez „Książkę i Wiedzę".

„PISMA WYBRANE" GABRIELI ZAPOLSKIEJ. Dotychczas ukazały się (nakładem „Książki i Wiedzy") pierwsze cztery tomy „Pism wybranych", pod redakcją J. Z. Jakubowskiego. Pięć dalszych tomów znajduje się w opracowaniu. W ten sposób czytelnicy polscy otrzymają najbardziej wartościową część spuścizny wybitnej przedstawicielki komedii mieszczańskiej w Polsce na początku XX wieku.

OPOWIADANIE O GENERALE WATUTINIE. Książka A. Woinowa mówi o jednym z najwybitniejszych dowódców radzieckich w okresie Wielkiej Wojny Narodowej, Gen. Watutin był znakomitym realizatorem genialnych planów Stalina. Był on dowódcą frontu, brał poważny udział w bitwach decydujących o losach naszego narodu. I choć gen. Watutin zginął od skrytobójczej kuli faszystowskiego bandyty, żołnierze jego wyzwolili Rzeszów, Kraków i Zagłębie Śląsko - Dąbrowskie. Oni też przywrócili ludowi polskiemu jego odwieczne ziemie Dolnego Śląska.

SHQIPTARIJA — OJCZYZNA GÓRSKICH ORŁÓW. Wrażenia z wycieczki do Albanii napisane przez A. Milską, a wydane przez „Książkę i Wiedzę" mówią nam o pięknie ziemi albańskiej, o rozkwicie gospodarki tego małego kraju górskiego oraz o kulturze dzielnego narodu, tworzonej przez lud i dla ludu. Szczególnie interesującymi są te karty książki, które przedstawiają entuzjazm pracy i bezgraniczną ofiarność klasy robotniczej i młodzieży albańskiej, dzięki którym Albania szybko wyzwala się z zacofania, które ją cechowało przed wyzwoleniem jej przez Armię Radziecką.

PANCERZ JÓZEFA SZULCA. Opowiadanie A. Ścibor-Rylskiego wydane zostało przez „Książkę i Wiedzę" w serii „Biblioteki Przodowników Pracy". Bohaterami jego są górnicy kopalni im. Stalina w Sosnowcu, którzy dokładają największych starań, ażeby kopalnia nie przyniosła wstydu imieniu Stalina. Na pierwszy plan wysuwa się wśród nich górnik, Józef Szulc, który swoim ulepszeniem pociągnął za sobą innych towarzyszy pracy.

Michał Dudin

Czajki nad stepem

W ten dzień przejechałem ni dużo, ni mało,
A sto kilometrów po trasie kanału.
I jak gdyby w baśni — sucha i surowa
dymiła pod słońcem dolina stepowa.
Tu wiatry ostatnią spiły kroplę rosy,
obłokami kurzu pokryte niebiosa.
Lecz w step, poprzez glinę, twardą i zszarzałą
wdarło się głębokie koryto kanału.
Robot- ekskawator kroczący miarowo,
chwiejąc się rozdziawiał trąbę metalową
i tam, gdzie wśród gliny porobił przechody,
wypływały skąpo strużki zimnej wody.
Tę wodę, płynącą z pod ziemi i pyłu,
pod słońcem stepowym jak rozkosz się piło.
Na twarze nam wiało sinym oceanem.
Czajki wiodły kłótnie z piaszczystym burzanem.
Nad stepem spalonym, wlokącym się kurzem,
migały sprężyste, ostre skrzydła w górze.
Krążyły, jak gdyby tam zmartwień nie znały.
Ja wiem: jutro morze tu będzie szumiało.

Przełożył z rosyjskiego
Jan Koprowski

Marian Załucki

I w Paryżu

W związku z faszystowskimi zarządzeniami Plevena wymierzonymi przeciw międzynarodowym organizacjom demokratycznym.

Mniej by nas to oburzało,
Gdyby się nie w Francji stało.

Lecz kraj France'a i Balzaca
i — przepraszam — taka draka?

Lecz kraj Curie i Rollanda
i — przepraszam — taka granda?

Lecz kraj Rousseau'a i Voltaire'a
i knut, pałka — et caetera?

Z drugiej strony, że tak powiem —
trudno dziwić się, albowiem?

I w Paryżu — i w Paryżu
Nikt nie zrobi z owsa ryżu.

Cioci z wujcia, babci z dziadka
Z szwajcarskiego sera — kwiatka.

Serwolatki z parasola,
Dobrobytu z coca-cola.

Buzi z mordy, śrutu z waty.
Ni

Z Plevena
Demokraty!

Andrzej Klimontowicz

Plotka

Ktoś, wracając raz z teatru
Rzekł, że duszno, bo brak wiatru.

Drugi wysnuł wniosek taki,
Że nieczynne są wiatraki;

Dwaj się inni wieścią dzielą,
Że brak mąki, bo nie mielą;

Więc dziesięciu głosi wszędzie,
Że niedługo nic nie będzie.

Nagadali, pokręcili,
W końcu się uspokoili.

Lecz tak długo wyżyć trudno,
Brak podnięty, szaro, nudno.

Więc wracając ktoś z teatru
Rzekł, że duszno, bo brak wiatru...

— Macie mąkę?
— Mamy.
— A cukier macie?
— Mamy.
— A czego właściwie nie macie, żebym tego właśnie mogła zażądać?

FRASZKI

Horacy Safrin

O NIEKTÓRYCH GMINNYCH RADACH NARODOWYCH

Smutny to jest paradoks, gdy
w klasowej walce
na wyczyny k u ł a k a patrzy
się przez p a l c e.

Jan Czarny

PODŻEGACZOM WOJENNYM

Choć byś najcięższą wytoczył
armatę,
I tak cię zabiją przekleństwa
matek!

FRANCUSKIM MĘŻOM STANU

Ech, polityczni impotenci,
Wyzuci z dumy narodowej,
Nie pozostało wam nic więcej,
Jak gwałcić pakty i umowy!

„Uczynny"

Była grudniowa noc. W chałupie małorolnego Antoniego Budzisza wszyscy już spali. Nagle nocną ciszę zakłóciło mocne pukanie do okna.

— Otwórzcie, dobrzy ludzie! — proszącym tonem mówił ktoś na dworze. Wstał z łóżka Antoni Budzisz i poszedł otworzyć. Razem z falą zimnego powietrza wtargnęła do sieni ciemna, onatulona postać. — Poratuj cie, sąsiedzie! — przemówił przybyły. — Kłopot mam wielki. Znacie mnie chyba, Pałubski jestem, z Witowa. Pojechałem do młyna ze zbożem, ale nie chcieli mnie przyjąć: za dużo, powiadają — mamy do przemiału. No, i co tu robić? Koniska pomęczone, a do Witowa kawał drogi. Na szczęście przypomniałem sobie, że mam tutaj, w Kałku znajomka, to jest, niby was. Nie odmówicie chyba przechowania zboża na dwa, trzy dni?

Nie bardzo pamiętał Budzisz przybyłego, ale jakże tu odmówić ziomkowi, który znajduje się w kłopocie?

— Ano, złóżcie to swoje zboże u mnie. Na kilka dni mogę wam przechować! — powiedział.

* * *

Upłynęło kilkanaście dni. Antoni Budzisz zaczął się niepokoić, ale któregoś wieczora odwiedził go znowu Pałubski — Nie kłopoczcie się! — powiada. — Po świętach zabiorę zboże, bo teraz młyn jest zawalony robotą! Zresztą, co za różnica, czy ziarno u mnie, czy u was? Wszyscy was znają, jako poczciwego i uczynnego człowieka...

* * *

Przeszły święta, minął styczeń, zaczął się luty. Gmina Uszczyn przygotowywała się do zakończenia akcji planowego skupu zboża. Każdy, kto miał jeszcze nadwyżki zbożowe — szykował je ochoczo do odstawy. Tylko bogacz Pałubski rżnął, jak to się mówi, strapionego.

— Nie mam ani ćwiartki zboża do sprzedania! — biadolił. — Wiecie, że się u mnie nie przelewa. Skąd niby mam mieć teraz żyto?

Oburzali się małorolni z Witowa. — Kręcicie, Pałubski — rugali go srodze. — Mieliście przecie ziarna do diabla i trochę. Więc niby co się z nim stało?

Na to pytanie mógłby odpowiedzieć Budzisz, który w ostatnią niedzielę wybrał się do Pałubskiego: — Słuchajcie! — rzekł — tak nie można. Mieliście zabrać zboże zaraz po świętach, a tu już miesiąc przeszedł i nie zabieracie.

— Ładny z was sąsiad — uśmiechnął się gorzko Pałubski. — Nic, tylko ciągiem: zabierajcie zboże i zabierajcie zboże... Nieuczynny taki. A mo że ja się źle czuję i pojechać do was nie mogę? Wstydzilibyście się.

* * *

Zawstydził się atoli Budzisz dopiero, gdy do zagrody jego zamiast spodziewanego Pałubskiego, weszli któregoś dnia chłopi z Kałku.

— Ej, spekulant, spekulant! — pokiwali głowami — zboże ukrywa!

— Nic nie ukrywam — odparł z oburzeniem Budzisz. — Com miał odsprzedać, odsprzedałem państwu i mam tylko na swoje własne potrzeby!

— A to co jest? — spytał jeden z przybyłych, wskazując na pękate wory, ustawione rzędem w chałupie.

— To znajomek jeden zostawił, z Witowa. W młynie, uważacie, nie chcieli go przyjąć...

— W młynie nie chcieli, a tyżeś przyjął? Przecie ty, bracie, wiatraka nie masz?

— Nie rozumiecie — bąkał zmieszany Budzisz — ja tylko tak, na przechowanie...

— Znaczy się — spekulację uprawiasz! — orzekli chórem chłopi. — No, to bracie, uważasz, nic z tego. Nauczkę ci za to damy, stonko zbożowa!

— Nie, co wy? — bronił się, drżąc ze wstydu Budzisz. — Za co nauczka? Przecież to nie moje zboże...

— Akurat, każdy spekulant tak gada. Szkoda każdego słowa: chodź, Budzisz, do sołtysa...

A Budzisz blady jak ściana. — Aże by cholera — zaczął kląć — tego Pałubskiego. A to ścierwo, kułak mnie urządził: „Uczyńcie — powiada — mi sąsiedzką przysługę..." Ładna przysługa, ola boga...

Najadł się Budzisz wstydu co nie miara. Ale i w głowie mu się rozjaśniło. Zrozumiał, że kto głupi, tego kułak kupi, a potem wyzyska i naraża na pośmiewisko...

Sylwina Wąsak

PODŻEGACZE WOJENNI: Doszliśmy do wniosku, że oni są do nas kubek w kubek podobni

A. Bezymiński

O szczekaczce z BBC

Jak się audycje z nich kleci?
Recepty są diabelnie proste!
Do kadzi pełnej świństw i śmieci
Wlewa się kubeł kłamstw
i oszczerstw.
Tuzin pogróżek i donosów,
Karczemnych wyzwisk ze dwie
kopy,
Bezczelnie twierdząc, że to sposób
Zbawienia świata i Europy.
Bez przerwy płynie ze spluwaczki
W cierpliwy eter jazgot psi...

Oto sławetnej głos szczekaczki
Z audycji radia BBC.

Tłum. Leon Pasternak.

Sposób gospodarczy

Zaświadczenie z pracy ma obywatel bardzo dobre — powiedział personalny do starającego się o posadę ob. Kwiatka. — Ciekawe, dlaczego staraliście się zwolnić z poprzedniego miejsca zatrudnienia? Płaca Wam nie odpowiadała?

— Nie, płacili nieźle.

— A więc może szef był przykry?

— Skądże, czarujący człowiek.

— Zatem nieprzyjemne stosunki w biurze?

— Nie. Wszyscy koledzy, to złote chłopy.

— A więc, co jest powodem, że chcecie zmienić pracę?

—Sposób gospodarczy —

— Nie rozumiem.

— Wszystko robili sposobem gospodarczym.

— Cóż w tym złego? Oszczędnie widać gospodarowali. To się chwali każdej instytucji. Sposobem gospodarczym zrobiono już wiele inwestycji.

— Zależy jednak, jak się ten „sposób" rozumie. U nas było tragicznie. Zaczęło się od tego, że w wydziale socjalnym zaczął pracować referent Cewka. Zdolny bestia do każdej roboty. Ot np. na początku jego kariery zepsuły się drzwi do biura, a Cewka od razu „ja je zreperuję sposobem gospodarczym". Rzeczywiście zgrabnie zawiesił drzwi na nowych zawiasach, a że się nie domykały, to trudno. Przecież on jest referentem socjalnym, a nie ślusarzem. Po pewnym czasie biuro okradli, ale zaoszczędzono na ślusarzu.

Nadeszła wiosna. Cewka sposobem gospodarczym zmajstrował w oknach skrzynki na kwiaty. Miło nam było popatrzeć na zieleń w oknie, gdyby nie wypadek z Franiem. Skrzynki spadły z drugiego piętra, wprost na niego. Trudno, Cewka — referent socjalny, a nie stolarz.

Nadeszło lato, Cewka pomalował nasz lokal. Kolory dobrał wesołe. Ściany wyglądały jak mapy, a pod sufitem szlaczki goniły się w górę i w dół, aż w oczach migało. No cóż referent socjalny — to nie malarz.

Nie było tygodnia, aby Cewka czegoś nie spaprał. To kontakty poprawiał, że aż 6 monterów z elektrowni nie mogło wydumać, dlaczego w naszym biurze nie ma światła. To znów telefony uskutecznił, że stale łączyliśmy się z grzebowiskiem miejskim, póki nas specjalna brygada telefoniczna nie rozłączyła. Zegar biurowy na sam widok Cewki przystawał, lub pędził, robiąc trzy godziny w kwadrans z obawy przed reperacjami referenta socjalnego.

Jesienią zaczęły trochę dymić piece w biurze. Cewka już rękawy zakasuje, z kilofem i wiadrem gliny biega od pieca, do pieca. Wesoło potem było. Biuro musieliśmy zamknąć na tydzień, a z pieców szedł czarny jak dusza Cewki dym, aż straż pożarna przyjechała, bo myśleli, że cały dom w ogniu. Wreszcie w tych dniach, patrzę, a tu w klatce schodowej ścina się zarysowała i na nieszczęście Cewka już kręci się koło rysy. „Partacka robota — mówi z pogardą — ale ja to zreperuję sposobem gospodarczym"'. Zdrętwiałem. Zobaczyłem w wyobraźni ruinę na miejscu gmachu mojego biura. Przyszedłem więc tutaj z prośbą o nową posadę.

— Rozumiem — powiedział personalny — dostaniecie posadę u nas, będziecie pracować w pokoju Nr 105. — Zacieka tam wprawdzie sufit, ale zreperujemy go SPOSOBEM GOSPODARCZYM.

Trzasnęły drzwi. Na korytarzu zadudnił galop spłoszonego jelenia.

Kazimierz Zaleyski

Józef Krzeszowski

O MEBLACH

Za szybą w oknie pewna Centrala
Widokiem wnętrza meble
zachwala.
Ktoś chciał je kupić (nie wiedział
kiep)
Że to wystawa mebli — nie
sklep.

Stefan Stefański

NIEROBOWI

Choć rąk do pracy trzeba wciąż
więcej,
On — od wszystkiego umywa
ręce.
Choć je umywa — dziwne zaiste:
Ręce ma facet ciągle nieczyste.

Prasa amerykańska donosi...

O właściwy styl pracy świetlicowej

Na terenie miasta Łodzi i województwa łódzkiego istnieje wiele świetlic. Samych świetlic zorganizowanych przy zakładach pracy przemysłu włókienniczego na terenie Wielkiej Łodzi jest obecnie 67. Są to zresztą nie tylko świetlice zakładowe. W tej liczbie znajdują się również i kluby fabryczne oraz jeden Robotniczy Dom Kultury przy ZPB im. J. Stalina.

Zgodnie z ustaloną przez CRZZ strukturą organizacyjną, w każdym zakładzie pracy powinna istnieć świetlica zakładowa. W większych zakładach pracy natomiast miejsce świetlicy zakładowej zajmuje klub fabryczny o znacznie szerszym zakresie działania. W każdym oddziale produkcyjnym powinna istnieć i działać podstawowa placówka pracy kulturalno-oświatowej, tak zwana świetlica oddziałowa.

W chwili obecnej taki podział świetlic jest jeszcze sprawą przyszłości. W ogromnej większości wypadków świetlice, istniejące w łódzkich fabrykach i zakładach pracy, nie odpowiadają warunkom stawianym ze strony CRZZ. Prawie wszędzie na terenie Łodzi świetlice w większych zakładach pracy nie posiadają warunków lokalowych odpowiadających wymaganiom stawianym w stosunku do lokali klubów fabrycznych. Większość świetlic zakładowych posiada lokale raczej nadające się do potrzeb podstawowych, jednoizbowych świetlic oddziałowych, a nie świetlic przeznaczonych dla potrzeb całego zakładu pracy. Świetlice nie wszędzie są odpowiednio wyposażone. Mamy, niestety, przykłady, że świetlicom naszym brak jest odpowiedniej opieki ze strony czynników do tej opieki powołanych. Często brak jest w świetlicach umeblowania, sprzętu, zradiofonizowania. Brak jest jednak przede wszystkim żywotnej działalności samej świetlicy.

Wiemy dobrze, że istnieją świetlice, które pracują dobrze — są atoli i takie świetlice, których życie stopniowo zamiera. Nie zawsze przy tym źle pracuje świetlica nie posiadająca odpowiednich warunków. Czasem praca idzie doskonale, mimo warunków wybitnie niekorzystnych. Mamy taki przykład w **ZPDz im. M. Konopnickiej.** Tam w ciągu dłuższego czasu świetlica w pojęciu lokalu świetlicowego nie istniała wcale. Mimo to była prowadzona praca wszystkich sekcji świetlicowych, pracowało koło samokształceniowe, istniała sekcja teatralna. Praca zespołu dramatycznego stała na dość wysokim poziomie. Obok tego przykładu można podać jednak i inne, znacznie liczniejsze wypadki, gdy doskonale wyposażone lokale świetlicowe nie były należycie wykorzystywane. Nie potrafiono w nich zorganizować życia świetlicowego, zainteresować załogi pracą oświatową i samokształceniową.

Na ostatnich obradach aktywu świetlicowego stwierdzono niewątpliwy wzrost nasilenia pracy świetlicowej. Nie ogranicza się ona teraz do ciasnego terenu świetlicy, lecz usiłuje coraz głębiej promieniować na teren całego zakładu pracy. Obserwujemy jednak również, co prawda nieliczne przejawy załamywania się pracy prowadzonej dotychczas z dostatecznym powodzeniem.

Sprawa ta wymaga krótkiego omówienia.

Na przykładzie poszczególnych świetlic stwierdzić można, iż dotychczasowa praca koncentrowała się przeważnie na odcinku zespołów twórczości ochotniczej. Za mało było powiązania pracy świetlicowej z zagadnieniami produkcji, z bieżącym życiem zakładu pracy. Trzeba było zmieniać dotychczasowy styl pracy. Stwarzano stopniowo nowy ramowy układ pracy zespołów świetlicowych. Główny nacisk w pracy zespołów kładzie się obecnie na samokształcenie i zespoły doszkalania zawodowego.

Łódź może pochwalić się poważnymi osiągnięciami na odcinku pracy zespołów twórczości ochotniczej. **Balet im. Harnama** zdobył sobie sławę daleko poza granicami kraju. W roku ubiegłym występował on w NRD. — a przed tym gościł w Czechosłowacji. **Zespół dramatyczny RDK im. J. Stalina** wystawił z wielkim nakładem pracy słynną sztukę Mikołaja Wirty „Spisek skazańców". Dzielnie im sekundują **zespoły świetlic im. Strzelczyka, im. B. Bieruta, im. J. Marchlewskiego** i inne.

Ale jednocześnie właśnie świetlica im. Harnama, posiadająca jeden z najlepszych w Polsce zespołów tanecznych, zawodzi na odcinku pracy oświatowej. Z trudem udaje się tam prowadzić i to wyłącznie nieliczne, jak na ilość zatrudnionych, koła samokształceniowe. W Zakładach im. J. Stalina brak było przez czas dłuższy współpracy rady zakładowej z komisją kulturalno-oświatową. Nie ukazuje się tam już od dłuższego czasu ani jedna gazetka ścienna. W Zakładach im. J. Marchlewskiego zaniedbano odcinek pracy samokształceniowej, a w świetlicy im. F. Dzierżyńskiego prawie nie widać robotników tego wielkiego kombinatu włókienniczego. A przecież świetlica ta jest doskonale wyposażona.

Analizując powody małej frekwencji w świetlicach, brak ich żywotności oraz próby niektórych komisji kulturalno-oświatowych zaniechania działalności mniej atrakcyjnych sekcji świetlicowych, stwierdzić należy, iż zło leży przeważnie w niezaradności komisji kulturalno-oświatowych (w wielu wypadkach istniejących tylko na papierze), oraz w braku opieki ze strony organizacji zakładowych.

Brak opieki posiada czasem formy dość drastyczne. Oto przykład: rada zakładowa zmierza do stopniowego likwidowania świetlicy, znajdującej się przy ul. Wigury 12. Niewątpliwie taka rada zakładowa wystawia sobie tym samym niechlubne świadectwo całkowitego niezrozumienia zadań stojących przed świetlicą, niezrozumienia jej celów wychowawczych, jej znaczenia politycznego. Świetlicę stopniowo „kasowano" na rzecz przedszkola, (nikt nie neguje jego potrzeb — ale przecież w danym wypadku rozbudowa przedszkola odbywa się kosztem likwidowania świetlicy!). Do dyspozycji świetlicy pozostawiono wreszcie trochę miejsca, aby można było na zewnątrz powoływać się, że przecież świetlica wcale nie jest zlikwidowana, że przecież istnieje. A oto skutek: świetlica, w której zawsze było pełno i gwarno, jest obecnie pusta i trudno tam poza osobą kierowniczki spotkać żywego człowieka!

Brak odpowiedniego podejścia do spraw kulturalno-oświatowych często powoduje również powstawanie zaniedbań o charakterze organizacyjnym. Oto np. w Zakładach im. Kasprzaka jeszcze latem zlikwidowano lokal świetlicy. Oto oświatowcy z Zakładów im. F. Dzierżyńskiego (oddział „C"), składając preliminarz, nie uwzględnili w ogóle wydatków na cele kulturalno-oświatowe... Oto świetlica Zakładów im. Ossowskiego (przed interwencją Zarządu Głównego), przeznaczała na wydatki kulturalno-oświatowe w roku 1951 sumę złotych... 90 (słownie: złotych dziewięćdziesiąt).

A cto inny przykład. Tym razem Zakłady im. Kunickiego. Świetlica dusi się w ciasnym lokalu. Rada zakładowa mimo to pozbawia świetlicę, nie zastanawiając się nad skutkami swego posunięcia, środkowego pokoju. Świetlica tym samym zostaje pozbawiona najelementarniejszych warunków prowadzenia pracy sekcyjnej. Dopiero na interwencję Zarządu Głównego — pokój zwrócono.

Tylko w oparciu o ideologię marksistowską, w oparciu o wskazania Partii, wzorując się na wieloletnich doświadczeniach pracy kulturalno-oświatowej w ZSRR, możemy tworzyć właściwe formy życia świetlicowego. Tylko upolitycznienie tego życia oraz powiązanie pracy sekcji świetlicowych z zagadnieniami produkcji, z walką o przedterminowe wykonanie Planu 6-letniego może stworzyć odpowiednie warunki dla dalszego upowszechnienia pracy kulturalno-oświatowej.

Świetlice są nie tylko miejscem rozrywek kulturalnych. Świetlica staje się miejscem wychowania socjalistycznego, ośrodkiem życia kulturalnego całego zakładu pracy. Mobilizuje ona aktyw zakładowy, stawiając przed nim konkretne zadania polityczne, społeczne i kulturalne w zakresie pracy poszczególnych sekcji.

Szeroki współudział czynnika partyjnego, a przede wszystkim zakładowej organizacji partyjnej, przyczyni się do osiągnięcia nowych sukcesów na tak ważnym odcinku pracy kulturalno-oświatowej.

I dlatego coraz większą uwagę powinny zwracać zakładowe organizacje partyjne na życie świetlicy, na warunki jej pracy, na należyty rozwój sekcji samokształceniowych.

Walczymy o upowszechnienie kultury na terenie zakładu pracy. O tym nikomu z nas nie wolno zapominać.

W. Borkowski

Komunikat Prokuratury Powiatowej w Radomsku

Prokuratura Powiatowa w Radomsku podaje do wiadomości, że w związku z uchwałą Rządu z dnia 14. XII. 1950 r. w sprawie rozpatrywania i załatwiania zażaleń ludności oraz krytyki prasowej i uchwałą KC PZPR w przedmiocie należytego rozpatrywania skarg i zażaleń ludzi pracy, **odbywać się będą w każdy czwartek w Prokuraturze Powiatowej w Radomsku, ul. Reymonta nr 41 od godz. 13-tej do godz. 17-tej, przyjęcia obywateli miasta i powiatu.**

KRONIKA RADOMSKA

Gmina Pławno nagrodzona

za dobre wykonanie planowego skupu zboża

Kilka dni temu odbyła się w gminie Pławno uroczystość wręczenia nagród, ufundowanych przez Wojewódzki Zarząd Związku Samopomocy Chłopskiej dla mieszkańców gminy Pławno, za dobre wyniki osiągnięte w planowym skupie zboża. Na uroczystości obecni byli przedstawiciele Partii, Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Związku Samopomocy Chłopskiej i organizacji masowych.

Przedstawiciel Wojewódzkiego Zarządu ZSCh wręczył przewodniczącej gromadzkiego koła ZSCh ob. Helenie Mikulskiej **nagrodę w postaci radioodbiornika typu „Aga", biblioteki, składającej się ze 100 książek treści naukowej i beletrystycznej, stolika pod radio oraz sprzętu sportowego dla tamtejszej sekcji piłkarskiej Ludowego Zespołu Sportowego.**

W dalszej części programu przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej, tow. Krystyna Wieloch mówiła o tym, jak gmina Pławno wypełniła z poważną nadwyżką roczny plan skupu. Dobre wyniki wśród chłopów w planowym skupie zboża osiągnięto dzięki systematycznie prowadzonej akcji uświadamiającej, należytej i ścisłej współpracy między organizacją partyjną, Związkiem Samopomocy Chłopskiej i organizacjami masowymi. W akcji planowego skupu wyróżniły się członkinie gromadzkich kół gospodyń wiejskich. O sprawach tych mówił również ob. Józef Adamczyk.

Na zakończenie podniosłej uroczystości odbyła się część artystyczna, w której zespół orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej odegrał kilka utworów muzycznych.

Reorganizacja grup związkowych

w Zjednoczonych Hutach Szkła Gospodarczego

W dniu 16 bm. w Zjednoczonych Hutach Szkła Gospodarczego zakończone zostały wybory mężów zaufania i przeprowadzona reorganizacja grup związkowych. Zorganizowano tu 10 grup związkowych, składających się przeciętnie z 30 osób. Przy organizowaniu grup uwzględniono moment więzi produkcyjnej. W grupach dokonano wyboru mężów zaufania, inspektorów społecznych, delegatów ubezpieczeń i delegatów kulturalno - oświatowych.

Wybory przeprowadzone w grupach związkowych wywołały wśród załogi żywe zainteresowanie. Na wszystkich zebraniach, które odbywały się w tej sprawie, frekwencja była 100-procentowa. W dyskusji, jaka się wywiązała na zebraniach wyborczych, członkowie grup poruszyli wiele istotnych zagadnień produkcyjnych. Zwrócono uwagę na konieczność usprawnienia współzawodnictwa pracy, zmniejszenia ilości braków i na szereg niedociągnięć z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Mężowie zaufania stojący na czele poszczególnych grup związkowych przystąpili już do pracy. W związku z usprawnieniem pracy na odcinku związkowym należy się spodziewać również podniesienia wyników produkcyjnych.

Dokuczliwe braki

Na ul. Reymonta przed sklepem Centrali Rybnej nie ma chodnika. Amatorzy ryb brną po kostki w błocie. Ten błotnisty teren ciągnie się dalej, aż do nieruchomości przy ul. Brzeźnickiej 7. Cały odcinek jest gęsto zaniedbany, istnieje duży ruch, wobec czego sprawa ułożenia płyt chodnikowych jest naprawdę pilna.

* * *

Studnia publiczna przy zbiegu ulic Armii Czerwonej i Żeromskiego, dawno już działała wadliwie. Ostatnio jednak przestała zupełnie zaopatrywać w wodę licznych mieszkańców tej dzielnicy. Pompę rozebrano na części, ale jej naprawa trwa zbyt długo.

* * *

Radomszczański Urząd Pocztowy robi miłe wrażenie: czysto, cicho i uprzejme załatwianie klientów. Czemu jednak nie posunąć dalej tej troski o interesanta i nie umieścić w urzędzie choć jednego egzemplarza taryfy opłat pocztowych i telegraficznych. Otrzymujemy np. znaczki pocztowe w dawnych wartościach walutowych i trudno nam jest zorientować się ile nakleić na list zwykły, ile na polecony it.d.

RADIO

Program na sobotę 17 lutego 1951 r.

11.50 „Głos mają kobiety", 12.04 Dziennik, 12.15 Przerwa, 13.30 Aud. szkolna dla klas III-IV, 13.50 Muzyka, 14.20 Przegląd kulturalny, 14.30 Aud. szkolna dla klas licealnych, 14.50 Muzyka, 15.30 Aud. dla świetlic dziecięcych, 16.00 Muzyka, 16.20 „Spędzamy przyjemnie czas wolny od pracy", 16.25 Pieśni kompozytorów polskich, 16.45 Aktualności łódzkie, 17.00 Wiadomości popołudniowe, 17.15 Muzyka ludowa, 17.40 Lekcja języka rosyjskiego, 17.55 Wiadom. z Zimowych Mistrzostw Zrzeszeń Sportowych w Zakopanem, 18.00 „Ludzie Trzechgorki przodują w kulturze wytwórczości", 18.20 Muzyka rozrywkowa, 18.45 Felieton tygodniowy, 19.00 „Wszechnica Radiowa", 19.20 „Historia muzyki polskiej", 20.00 Dziennik, 20.30 „Przysobocie po robocie", 21.30 Muzyka i aktualności, 22.00 „Ojciec Goriot", 22.20 Koncert z Pragi, 23.00 Ostatnie wiadomości.

W „Metalurgii" nie wypłacono premii

racjonalizatorom

W fabryce drutu i wyrobów drucianych „Metalurgia" w Radomsku od 1949 roku istnieje klub racjonalizatorów oraz Komisja Usprawnień. Zakłady mogą poszczycić się dużą ilością zrealizowanych wniosków, jak też poważną kadrą racjonalizatorów i nowatorów. Jednak ruch racjonalizatorski pomimo tych wszystkich osiągnięć nie znalazł pomocy ani poparcia w radzie zakładowej i administracji zakładów.

Do tej pory klub racjonalizatorów nie posiada lokalu, gdzie można by się zbierać, omawiać wnioski. Co gorszę — jak nas informuje tow. Rak, przewodniczący klubu, około 20 wniosków do tej pory nie załatwiono, mimo że zostały zgłoszone w połowie ubiegłego roku — a 6 jeszcze w 1949 roku.

Pomysły są dobre — zostały zastosowane, ale projektodawcy do tej pory nie mogą doczekać się premii. Biuro Techniczne zakładów „Metalurgia" nie współpracuje z klubem racjonalizatorów, nie pomaga w opracowaniu wniosków. Wszystkie te przyczyny, jak mówi tow. Rak, powodują, że w roku bieżącym zgłoszono dopiero jeden wniosek. Sytuacja ta winna ulec jak najrychlejszej zmianie, administracja i rada zakładowa „Metalurgii" winny zmienić swój stosunek do ruchu racjonalizatorskiego, winny dopomóc w jego rozwoju oraz wypłacić nowatorom zaległe premie.

Z. Mielnik.

Ogłoszenia drobne

ZGUBIONO książeczkę wojskową wyd. przez RKU—Piotrków, na nazwisko Rener Jakub. 35

Usprawniono skup zboża

w powiecie radomszczańskim

W ostatnich tygodniach powiat radomszczański znacznie poprawił dotychczasowe słabe wyniki planowego skupu zboża. Obecnie już wykonano 65 proc. planu, a stale wzmagający się dowóz zboża pozwala przypuszczać, że na dzień 28 lutego plan zostanie wykonany w całości.

Do tak znacznego polepszenia wyników skupu przyczyniła się wzmożona praca aktywu całego powiatu. Aktywiści docierali bezpośrednio do gromad i poszczególnych gospodarzy, wskazując na doniosłość wykonania akcji skupowej.

Rezultatem tej pracy było przyśpieszenie odstaw zboża przez chłopów oraz wykonanie i przekroczenie planu skupu w wielu gromadach. W akcji skupu wyróżniły się: Pławno, które wykonało plan w 200 proc., Gowarzów, gm. Konary — 110 proc., Śliwaków i Zbereska, tej że gminy wykonały plan w 100 procentach.

Zgodnie z wolą mieszkańców gromad, którzy nie chcieli mieć wśród siebie sabotażystów tej donosłej akcji, przeprowadzono przymusowe omłoty u kułaków. Omłoty dały poważne ilości zboża, a winni ukrywania zapasów poniosą zasłużoną karę. Szczególnie złośliwym okazał się mieszkaniec gromady Gosławice, bogacz Skóra, który pomimo znalezienia ukrytego zboża wyparł się przed gromadą swojej własności i dopiero po przeprowadzeniu omłotu uznał je za swoje.

Chłopi mało i średniorolni wywiązują się dobrze z planowego skupu zboża i nie lekceważą swoich obowiązków wobec państwa.

KRONIKA PIOTRKOWA

Kobiety Piotrkowa podejmują zobowiązania produkcyjne

Coraz liczniej napływają do Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet w Piotrkowie zobowiązania produkcyjne dla uczczenia dnia 8 marca, podejmowane przez kobiety pracujące naszego miasta.

Kobiety zatrudnione w hucie „Kara" podjęły zobowiązanie, którego wartość wyraża się kwotą 9.420 zł. Pracownice brakowni przebiorą o 10 proc. więcej stłuczki szklanej. Kobiety zatrudnione w krajalni wyłożą codziennie papierem o 5 skrzyń szkła więcej. W lustrowni szlifierki oszlifują codziennie o 50 sztuk luster więcej, a wykończalnia oprawi je i opakuje. Pracownice szwalni uszyją dziennie o 50 par rękawic więcej.

Ob. Pisarek wykona dziennie o 100 sztuk podstawek do luster więcej. **Ob. Zielonka** wyprodukuje o 25 litrów wody destylowanej więcej.

Kobiety zatrudnione w przedszkolu hut szkła wspólnie z wychowawczyniami przygotują program akademii, która odbędzie się 8 marca.

Pracownice spółdzielni pracy „Sztuka Piotrkowska" podjęły zobowiązanie przekroczenia w lutym planów produkcyjnych. Farbiarnia zwiększy produkcję o 50 proc., tkalnia o 25 proc., szwalnia o 5 proc., zaś przędzalnia o 15 proc. Łączna kwota wartości podjętych zobowiązań wyniesie 12.706 zł.

Ponad 500 włókniarek ZPB w Moszczenicy podjęło zobowiązanie podwyższenia produkcji na oddziale tkalni i przędzalni o 1 proc. Kobiety, które dotychczas nie wykonywały w 100 proc. swych baz produkcyjnych zostaną przeszkolone tak, by bazy swe wykonywały.

Pracownice Powszechnego Domu Towarowego w Piotrkowie podjęły współzawodnictwo między działami konfekcji ciężkiej i lekkiej oraz zobowiązały się wykazać więcej dbałości o wygląd estetyczny Domu Towarowego.

Koło Ligi Kobiet przy Pow. Komendzie M.O. w Piotrkowie zbierze 500 kg stłuczki szklanej, którą przekaże hucie szkła „Hortensja".

Robotnice Fabryki Sklejek wykonają codziennie o dwa blaty stołowe więcej. Suszarnia łopatkowa wykona dziennie o 1 wózek więcej. Takie samo zobowiązanie podjęła suszarnia kanałowa. Prasa I i II zwiększą produkcję codzienną o jeden cykl prasowania. Łuszczarnia I i II oczyści codziennie o 2 kloce więcej.

Z frontu walki o wykonanie skupu zboża

Gromada Papieże, w gminie Szydłów, pow. piotrkowskiego miała w planie odstawić 255 q zboża a odstawiła dotychczas już 230 q. Pozostałą ilość 25 q chłopi zobowiązali się dowieźć do punktu skupu w tych dniach.

Gromada Kafar miała odstawić 114 q, a dostarczyła 109 q. Biedniacy i średniacy gromady zobowiązali się odstawić dodatkowo 27 q zbóż.

Gromada Kamocin wykonała dotychczas plan tylko w 50 proc. dostarczając na zaplanowane 540 q 270 q. Na zebraniu gromadzkim chłopi postanowili wykonać plan w 100 procentach w tych dniach.

Gromada Borowo, w gminie Woźniki zalega z odstawą 112 q zboża. Zalegający zobowiązali się odstawić zboże w najkrótszym terminie. Najlepiej w tej gminie wywiązały się z akcji planowego skupu zboża gromady: Miłków, Wodowin, Huta i Suchcice. Wszystkie te gromady przekroczyły znacznie planowane dostawy.

Harcerze walczą

o lepsze wyniki nauczania

W VII klasie Szkoły Podstawowej TPD nr 1 w Piotrkowie została zorganizowana pierwsza w naszym mieście harcerska brygada młodzieżowa dobrego uczenia się.

W wyniku zespołowej nauki i wzajemnej pomocy, uczniowie dobrzy stali się celującymi, średni dobrymi, a słabi zlikwidowali oceny niedostateczne.

Brygada ta spełniła swe zadanie.

W związku z tym zostaną zorganizowane na terenie szkół piotrkowskich podobne brygady we wszystkich klasach.

Szkolenie przewodników

zastępów ZHP

W końcu roku ubiegłego i w styczniu rb. Miejski Zarząd ZMP w Piotrkowie przeszkolił 60 ZMP-owców na przewodników zastępów drużyn harcerskich w miejscowych szkołach. Wszyscy przeszkoleni przewodnicy pracują już w 14 istniejących na terenie Piotrkowa drużynach ZHP.

Piotrkowski POM

nie ma świetlicy

Piotrkowski POM na Bugaju zajmuje duży obiekt resztówki, brak jest tu jednak pomieszczeń na świetlicę i pokoje gościnne, w których mogliby zamieszkiwać pracownicy odbywający praktykę w POM.

POM posiada całkowite wyposażenie świetlicy, które do tej pory jest bezużyteczne, gdyż nie ma na nie pomieszczenia.

Piotrkowski TOR skraca termin remontów

Piotrkowski TOR obsługuje cztery powiaty: piotrkowski, radomszczański, opoczyński i konecki w zakresie średniego i generalnego remontu wszelkich maszyn rolniczych należących do POM, SOM i PGR. Remonty i naprawy drobne dokonują ośrodki maszynowe i majątki państwowe we własnym zakresie. Termin przygotowania maszyn przez piotrkowski TOR do akcji siewnej, wyznaczony został na 15 marca, a tymczasem wczesna tegoroczna wiosna nakazuje skrócenie tego terminu, aby wcześniej rozpocząć pracę w polu.

TOR remontuje wszystkie maszyny rolnicze. Szybkościowe remonty maszyn często powstrzymuje brak części zamiennych i narzędzi specjalnych, które Centrala Zaopatrzenia TOR nadsyła nieregularnie i w spóźnionych terminach.

Jednocześnie odczuwa się brak wykwalifikowanych fachowców. Czeladnicy warsztatowi to wychowankowie piotrkowskiej Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej, którzy obok pracy zawodowej kończą jednocześnie dwuletnie wieczorowe liceum.

Istniejące na terenie zakładu dwie brygady młodzieżowe ZMP wyróżniają się pilnością i dokładnością w pracy. W tokarni wyróżniają się samodzielni młodzi pracownicy: **Wiewióra, Kręgiel i Pietrzak.** Z brygad traktorowych na czołowych miejscach znajdują się brygady: **Zachana i Pawłowskiego.**

Ze starszych doświadczonych fachowców najlepiej pracują brygadziści: **Powidłowski, Myszor, Olejnik, Pielużek i Król.**

Współzawodnictwo pracy nie objęło dotąd wszystkich pracowników technicznych i ogranicza się tylko do współzawodnictwa wewnętrznego między brygadami. Przodownicy pracy przekraczają w wysokim procencie nowowprowadzone normy.

W styczniu br. największe przekroczenia norm uzyskali: Tadeusz Powidłowski — mechanik brygadzista, który wykonał 249 proc. normy, monter brygadzista Ignacy Pielużek — 217 proc. normy, monter brygadzista Zenon Myszor — 150 proc. normy. Wśród ślusarzy najlepszymi byli w ubiegłym miesiącu: Leon Rel, który przekroczył normę osiągając 140 proc. i Jan Ciesielski monter maszyn rolniczych — brygadzista, który wykonał 150 proc. normy. Z tokarzy najwydatniej pracował ZMP-owiec Zygmunt Wiewióra osiągając 172 proc. normy.

Umiejętna eksploatacja traktorów przedłuża ich stan użyteczności. Normalnie nowowprowadzony do akcji traktor powinien przepracować w polu 1600 godz. do chwili remontu kapitalnego. Dzięki fachowej obsłudze i dobrej pielęgnacji, wiele traktorów w naszym powiecie przepracowało już ponad dwa tysiące godzin, a mimo to jeszcze remontu kapitalnego nie wymaga. Oczywiście z ekonomiczną eksploatacją traktorów łączy się bezpośrednio akcja oszczędności w zużyciu materiałów pędnych i smarów.

— W roku ubiegłym nie mieliśmy wypadków, aby traktory przez nas remontowane miały przestoje w czasie pracy. Posiadamy mechaników i monterów objazdowych i rewizyjnych, którzy kontrolują pracę traktorów i w każdym czasie są gotowi do wykonania potrzebnych napraw na miejscu pracy maszyn — mówi z dumą przewodniczący rady zakładowej TOR. — Moglibyśmy znacznie wydajniej pracować, gdyby nasz dziedziniec był wybetonowany. Ruchliwość załóg naprawowych jest z powodu błota do pewnego stopnia ograniczona. Maszyny grzęzną, a każdy wyjazd na próbę techniczną niewybrukowanym odcinkiem ulicy Kwiatowej, zmusza nas do mycia maszyn, co pociąga za sobą stratę drogocennego czasu — stwierdza dalej przewodniczący rady. Posiadamy także zbyt mało pomieszczeń pod dachem, aby umieścić wszystkie remontowane maszyny. Nie mamy też dotąd dobrej umywalni i pomieszczenia na biura —informują nas pracownicy TOR.

Wybetonowanie podwórza jest rzeczywiście sprawą palącą i sądzimy, że władze zwierzchnie TOR przeprowadzą tą innowację jak najszybciej.

A.

Stosujemy zdobycze radzieckiego rolnictwa

Łąki trwałe i przemienne

Radziecka agrotechnika przywiązuje wielką wagę do użytków zielonych, tzn. do łąk i pastwisk. Nie są to jednak użytki trwałe, jakimi są u nas prawie bez wyjątku łąki, lecz użytki przemienne. **Po użytkowaniu łąki przez pewien czas na siano czy pastwisko (zwykle 4 do 6 lat) zaorywa się ją i stale użytkuje jako pole orne przez parę lat (3-4), po czym znów obsiewa się trawami wieloletnimi i koniczyną.** W systemie tym zatarta jest trwała granica między polem i łąką. Te łąki przemienne, czyli — jak je Wiliams nazywa — baza paszowa, stanowią jedną z ważnych zasad systemu rolnictwa radzieckiego.

Przewaga łąk przemiennych nad trwałymi jest ogromna. Dawno już zaobserwowano stałe zmniejszanie się i pogarszanie sprzętów siana na trwałych łąkach. Miało to znów ujemny wpływ na produkcję obornika, a zatem również i na plony pól ornych. Łąki położone są zawsze w najniższym miejscu terenu. Spływa na nie woda z okolicznych pól, dostarczając łąkom spłukane żyzne cząstki gleby i pokarmy roślinne. Na łące więc w miarę upływu czasu koncentruje się wielka ilość pożywnych cząstek gleby, które bez niej spłynęłyby do rzeki. W zasadzie więc łąka trwała powinna się stale polepszać, a użyteczność jej—wzrastać. Tymczasem zachodzi proces odwrotny. Żywe odrosty traw wieloletnich, które rosną na łące, giną nie w środku lata, jak się to dzieje ze zbożem i trawami jednoletnimi, lecz dopiero pod jesień. W chłodnej porze szczątki ich nie mogą się rozłożyć. Wilgotność łąki również nie sprzyja, rozkładowi, lecz raczej torfieniu szczątków. W ten sposób w glebie łąkowej nagromadza się stale próchnica o odczynie kwaśnym, przy tym nasiąka ona wodą jak gąbka. Z biegiem lat, gdy próchnicy w stosunku do gleby mineralnej jest bardzo dużo, szlachetne trawy łąkowe, które mają swój węzeł krzewienia pod ziemią, poczynają ginąć z braku powietrza w glebie. Na ich miejscu rozmnażają się trawy kwaśne (kępkowe), które mają węzeł krzewienia nad ziemią. Pomiędzy kępkami rozmnaża się mech. W ten sposób łąka się zabagnia.

Jak stwierdził wybitny uczony radziecki, Wiliams, taki proces zachodzi na wszystkich łąkach, trwałych nawet takich, które się pielęgnuje i kultywuje. Pielęgnacja może proces ten opóźnić, ale go nie odwróci. W rezultacie łąka daje coraz mniej i coraz gorsze siano pomimo że w jej glebie nagromadzone są ogromne ilości cennej próchnicy oraz spłukanych cząstek pożywnych, których brak odczuwają pola orne.

Jak temu zaradzić? Właśnie drogą stosowania opracowanego przez Wiliamsa systemu łąk przemiennych. System ten pozwala uruchomić bogate nagromadzone zasoby lichej łąki i włączyć je z powrotem w obieg gospodarstwa drogą eksploatowania łąki przez parę lat jako roli.

Wyorana głęboko na jesieni próchniczna gleba łąkowa zdąży się odkwasić przez zimę. Gleba ta nadaje się na uprawę takich roślin jak owies, brukiew, kapusta, lub przemysłowych jak konopie. **Po paru latach na glebie już odkwaszonej i pozbawionej nadmiaru próchnicy można siać mieszankę traw szlachetnych i koniczyn. Sprzęty na takiej nowoobsianej łące przez pierwsze lata są kilkakrotnie wyższe niż na poprzedniej łące trwałej.** Nadmiar próchnicy zabrany łące przez azotożercze rośliny polowe, przez spasanie i obornik wraca do obiegu pól ornych. Koszty wyorania i obsiewu łąk sowicie się zwracają dzięki plonom roślin polowych. Większa ilość paszy wpływa na rozwój hodowli, a większa ilość obornika — na wzrost plonów pól ornych.

Zdobycze radzieckiej agrotechniki winny być u nas jak najszerzej popularyzowane i stosowane.

B.B.

Ze sportu

„Unia" Piotrków przegrywa w boksie z „Unią" Radomsko

W niedzielę, 11 bm. odbyło się w Radomsku towarzyskie spotkanie bokserskie pomiędzy „Unią" Piotrków a „Unią" Radomsko, zakończone porażką gości w stosunku 7:9.

Piotrkowska »Stal« odnosi zwycięstwo w mistrzostwach klasy C

W ubiegłą niedzielę, 11-go bm. piotrkowska „Stal" rozegrała dwa mecze o mistrzostwo C i B kl. pocokręgu tomaszowskiego w tenisie stołowym z tomaszowskim „Ogniwem". Mecz drużyn C kl. zakończył się zwycięstwem gospodarzy w stosunku 5:4 a spotkanie B kl. przyniosło klęskę miejscowych w stosunku 4:5.

(A.)

Stara i nowa Łódź

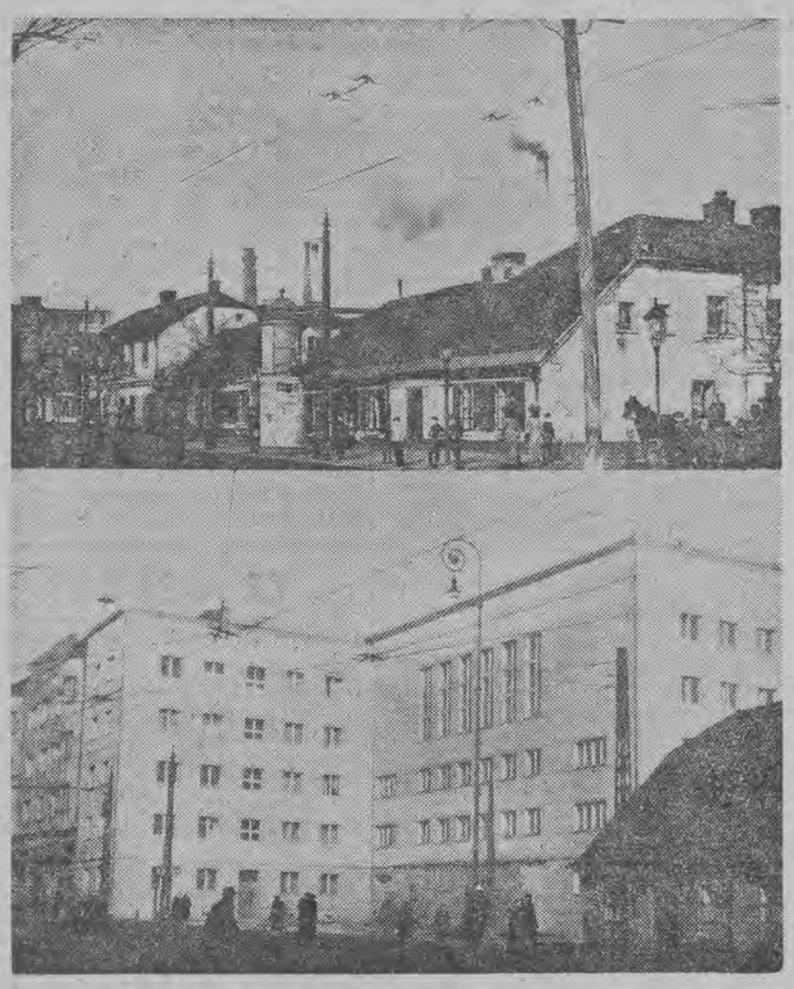

Fragment ul. Piotrkowskiej, róg Brzeźnej z przed laty i dziś.

WODA ZWYCIĘŻA PUSTYNIĘ

Nowe budowle stalinowskie na **Wołdze, Donie, Dnieprze i Amu Darii — wielkie elektrownie wodne i kanały** — do których budowy przystąpił naród radziecki, stworzą sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarki rolnej na ogromnych, nawiedzanych dotychczas przez posuchę terenach, w nawpół pustynnych okręgach ZSRR. Dzięki taniej energii elektrycznej można będzie zrealizować **szeroko zakrojone plany nawodnienia tych ziem.** Ponad 50—60 miliardów metrów sześciennych wody, która dotąd co roku bezużytecznie spływała do morza, popłynie kanałami nawadniającymi.

W ciągu ostatnich 64 lat posucha nawiedziła okręgi nadwołżańskie 21 razy! Obecnie dzięki budowie elektrowni Kujbyszewskiej i Stalingradzkiej rozpoczyna się decydująca ofensywa przeciw posusze **w środkowym i dolnym biegu Wołgi.**

Tama kujbyszewska stworzy olbrzymi zbiornik wody. **Kujbyszewska Elektrownia Wodna,** produkując 10 miliardów kWh energii elektrycznej rocznie, da **około półtora miliarda kWh dla celów nawodnienia miliona hektarów ziem zawołżańskich.** Pompy elektryczne dostarczą wodę z Wołgi na pola kołchozów i sowchozów, położonych na lewym brzegu rzeki. Nawodni się tu około 25—50 proc. wszystkich ziem ornych. W bardziej oddalonych od Wołgi rejonach, położonych w dodatku wyżej poziomu rzeki, popłynie na pola woda — również przy pomocy pomp elektrycznych z licznych terenowych zbiorników, pobudowanych na mniejszych rzekach, jarach i parowach.

Drugi wielki hydrowęzeł na Wołdze — **Elektrownia Stalingradzka** — z ogólnej ilości 10 miliardów kWh produkowanej energii da co roku po **2 miliardy kWh dla zraszania 1,5 miliona ha i nawodnienia 11,5 miliona ha południowych terenów nadwołżańskich i przykaspijskich.**

Ziemie Niziny Przykaspijskiej położone między rzekami Wołgą i Uralem, były dotychczas słabo wykorzystywane dla celów rolniczych ze względu na niesprzyjający klimat i brak wody. Tereny te przetnie biorący początek ze zbiornika stalingradzkiego kanał, który nawodni około 6 milionów ha. Na prawym brzegu Wołgi nawodni się częściowo ziemie Niziny Sarpińskiej i Stepu Nogajskiego — **łącznie 5,5 miliona ha.** Powstaną tu nawadniane pastwiska, co umożliwi **szybki rozwój hodowli bydła rogatego i cienkowełnistych owiec.** Wspaniale rozwinie się rolnictwo na Zalewisku Wołżańsko - Achtubińskim, którego południowa część zbliżona jest pod względem klimatu i urodzajności gleby do warunków naturalnych doliny Nilu.

Lasy, zasadzone na stepach i półpustynnych obszarach nadwołżańskich i przykaspijskich, przyczynią się do unieruchomienia piasków, ochronią zasiewy przed burzami piaskowymi.

Wołga otrzyma **połączenie z Donem i Morzem Czarnym.** Budowany obecnie **Kanał Wołga - Don** zrealizuje odwieczne marzenia narodu rosyjskiego o połączeniu dwóch największych rzek rosyjskich kanałem żeglownym. Kanał Wołga - Don odegra też poważną rolę w ożywieniu nawiedzanych posuchą stepów obwodów rostowskiego i stalingradzkiego, gdzie nawodnienie obejmie łącznie **2 miliony 750 tysięcy ha.**

Następna ważna baza robót nawadniających powstaje **w okręgach stepowych południowej Ukrainy i północnego Krymu,** słynących na cały świat ze swej urodzajnej gleby i łagodnego klimatu. Jednakże rejony te, podobnie jak okręgi wołżańskie, również nawiedzała często posucha. Dzięki nawodnieniu pól i zasadzeniu lasów rolnicy zbierać tu będą **2—3-krotnie większe niż dotychczas plony zbóż, bawełny i innych upraw.**

Na Dnieprze, **w rejonie Kachowki,** buduje się potężną elektrownię wodną ze zbiornikiem o pojemności 14 miliardów metrów sześciennych wody. Z Dniepru, w okolicy miasta Zaporoże, weźmie początek **Kanał Południowo - Ukraiński,** który poprowadzi w kierunku rezerwatu państwowego Askania - Nowa aż do Siwaszu. Stąd wody Dniepru popłyną Kanałem Północno - Krymskim do Kerczu. Cały ten system zbiorników wodnych i kanałów pozwoli na nawodnienie urodzajnej gleby obwodów: **Chersońskiego, Zaporoskiego, Mikołajewskiego i Dniepropietrowskiego** oraz północnych okręgów obwodu **Krymskiego.** Powstanie tu **nowa poważna baza uprawy bawełny.**

Stalinowski plan przeobrażenia przyrody postawił przed narodem radzieckim wielkie zadanie opanowania pustyń, które przez wieki całe były bezpłodne. **Główny Kanał Turkmeński,** długości 1100 km, pobiegnie od rzeki Amu - Darii do Krasnowodska, położonego na wybrzeżu Morza Kaspijskiego. Kanał będzie zabierał z Amu - Darii w ciągu sekundy 350—400, a w razie potrzeby, 600 m. sześć. wody. Woda ta nie dopłynie do Morza Kaspijskiego, lecz będzie zużytkowana dla nawodnienia pastwisk i zaopatrzenia osiedli i przedsiębiorstw przemysłowych.

Dla celów uprawy bawełny i innych kultur nawodni się **w Republice Turkmeńskiej oraz w Kara - Kałpackiej Republice Autonomicznej** 1.300 tys. ha ziemi. Zostanie nawodnione 7 milionów ha pastwisk w pustyni **Kara - Kum.** W okręgach **południowo - zachodniej Turkmenii** powstaną **plantacje cytrusów, fig, oliwek. Pszenica, ryż, buraki cukrowe, winorośle** dawać będą wspaniałe plony.

W ciągu stosunkowo krótkiego okresu 5—7 lat, jaki przeznaczono na stworzenie potężnych budowli stalinowskich, ilość nawadnianej w Związku Radzieckim ziemi zwiększy się **o przeszło** 28 milionów ha!

A. Kostiakow.

KOŁO SPORTOWE W ZAKŁADZIE PRACY

III. Konkretne zadania

Jakież konkretne zadania możemy zlecać do wykonania sportowcom, członkom koła?

Przeprowadzenie pogadanki **na** ściśle określony temat, zorganizowanie porannej gimnastyki w internacie zakładowym, omówienie spotkania z innym zespołem w siatkówce, dekoracja lokalu koła, prowadzenie książki rekordów koła, prowadzenie kroniki sportowej koła, opracowanie referatu na wieczornicę, przygotowanie recytacji, obsadzenie kasy i przygotowanie biletów na płatną imprezę koła, zakontraktowanie spotkania z innym zespołem, opracowanie trasy wycieczki niedzielnej koła i dziesiątki innych podobnych zadań. Konkretne zadania nie przerażają ni kogo, gdyż w założeniu noszą cechy wykonalności i przez to są chętnie podejmowane, nawet przez mniej wyrobionych członków koła.

Na konkretnych zadaniach uczymy członków koła odpowiedzialności i sumienności za wykonanie prac zleconych. Konkretne zadania stanowią najlepszą drogę do wychowania sobie licznych kadr organizatorów, bez których koło nie może należycie się rozwijać.

Umiejętność rozdzielania konkretnych zadań jest gwarancją powodzenia pracy w kole. Na tę zasadę zupełnie słusznie zwraca wielką uwagę N. Makarcew.

BOISKA SPORTOWE

muszą być otwarte dla wszystkich

Jednym z bojowych zadań, jakie nas oczekują w zbliżającym się sezonie sportów letnich, będą **masowe próby zdobycia odznaki SPO, dalsza praca nad upowszechnieniem kultury fizycznej w zakładach pracy i podniesienie wyników sportowych.** Aby te zadania wykonać, stało się niezbędną koniecznością zrewidować i opracować na nowo **rozdział boisk sportowych pomiędzy zrzeszenia, kluby i koła sportowe.** Rozdział ten został już dokonany przez Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej.

Nie była to praca ani łatwa, ani wdzięczna. W Łodzi posiadamy **wszystkiego 12 boisk,** toteż łamano sobie dobrze głowy, w jaki sposób udostępnić te boiska wszystkim sportowcom Łodzi, dając im możność treningów i zapraw na odznakę SPO i przeprowadzania różnego rodzaju imprez sportowych.

Jak ten rozdział wygląda?

Zaczniemy od **stadionu „Włókniarza"** przy Alei Unii. **W myśl zarządzenia WKKF, stadion „Włókniarza", będący jednocześnie naszym stadionem reprezentacyjnym, przeznacza się dla potrzeb tego klubu i na imprezy masowe o szczególnym znaczeniu. Przed południem ze stadionu korzystać będzie młodzież szkolna, przeprowadzająca zaprawy i próby w celu zdobycia odznaki SPO. Korty, znajdujące się na stadionie, dostępne będą poza sekcją tenisową „Włókniarza" — sekcjom tenisowym innych klubów i kół sportowych. Z basenu pływackiego korzystać będzie sekcja pływacka „Włókniarza" i wyczynowcy innych klubów. W niedzielę basen służyć będzie za kąpielisko.**

Stadion OWKS, znajdujący się przy placu 9 Maja, przeznaczony został dla potrzeb wojska i ZS „Gwardia". Przed południem i w dni, w których nie będzie on wykorzystywany przez wojsko i „Gwardię", korzystać z niego będzie młodzież szkolna, przeprowadzająca zaprawy i próby w celu zdobycia odznaki SPO.

Dawne **boisko „Zjednoczonych"** przy ulicy Kilińskiego 188 będzie musiało na razie zaspokoić potrzeby ZS „Ogniwo". Oprócz tego, z boiska tego korzystać będą jeszcze oddziałowe koła sportowe Zakładów im. Stalina oraz sekcja lekkoatletyczna „Stali". W godzinach wolnych — młodzież szkolna. Basen służyć będzie jako kąpielisko dla wszystkich mieszkańców Łodzi.

A teraz przechodzimy do boisk innych. Z **boiska przy ul. Tylnej** korzystać będą: ZS „Stal" i „Budowlani", przy czym gospodarzem boiska będzie „Stal". Boisko „Widzewa" uprzystępni się sekcji lekkoatletycznej ZS „Unia", boisko przy ul. Niciarnianej pozostawia się „Łodziance", a boisko przy ul. Wołowej przeznacza się KS „Wełna".

Z boiska przy Zakładach im. Dzierżyńskiego korzystać będzie koło sportowe tych zakładów oraz inne koła ZS „Włókniarz". W godzinach wolnych z boiska korzystać będzie młodzież szkolna i akademicka, przygotowująca się do zdobycia odznaki SPO.

Opiekunem i głównym gospodarzem **boiska „Spójni" w Parku Ludowym** pozostaje „Spójnia" z tym, że z tego boiska korzystać będzie również „Kolejarz". Gospodarzem na dawnym **boisku „Ogniwa"** będzie teraz „Kolejarz". Z boiska tego korzystać będzie jednak również „Spójnia". Boisko byłego „Zrywu" otrzymuje w spadku „Ogniwo".

Zespół boisk w parku 3 Maja weźmie pod swą opiekę Wydział Oświaty MRN. Z boisk tych korzystać będzie młodzież szkolna, DOSZ i AZS. **Boisko „Bawełny"** uprzystępnione zostanie w godzinach nie wykorzystywanych przez gospodarzy — kołom sportowym północnej dzielnicy naszego miasta i wreszcie **korty tenisowe „Ogniwa"** (w Parku „Poniatowskiego) udostępnione będą również młodzieży szkolnej i akademickiej.

(Kr.)

Gimnastycy „Stalj" w Żychlinie

Rada Okręgowa Zrzeszenia Sportowego „Stal" — Łódź zorganizowała pokazy gimnastyczne dla młodzieży szkolnej i dorosłych mieszkańców Żychlina, gdzie mieszczą się Zakłady im. W. Piecka.

Pokazy wywołały duże zainteresowanie wśród młodzieży, która bardzo licznie na nie przybyła.

W pokazach brały udział zawodniczki i zawodnicy łódzcy pod kierownictwem Gajdeckiego Mariana, który jest instruktorem wychowania fizycznego w Okręgowej Radzie Zrzeszenia Sportowego „Stal" — Łódź. Zawody zorganizowane były w związku z otwarciem nowej i bardzo estetycznie urządzonej sali gimnastycznej.

Po mistrzostwach hokejowych w Katowicach

Styczyński — bramkarz ŁKS „Włókniarz"

Rada trenerów bokserskich wybrała nowy zarząd

Dnia 15 lutego br., w lokalu WKKF odbyło się walne zebranie trenerów bokserskich, na którym poruszane były nowe i ciekawe sprawy.

Na zebraniu dokonano wyboru nowej rady trenerów bokserskich, którego skład osobowy przedstawia się następująco:

Przewodniczący — Cegielski, z-ca przewodniczącego — Kasznia i sekretarz — Popielaty.

Nowowybrani w krótkich słowach zapewnili, że dołożą wszystkich starań w jednolitym szkoleniu kadr instruktorskich i będą współzawodniczyć przy szkoleniu nowych adeptów sportu pięściarskiego.

WWS zwycięża CDKA

MOSKWA. Na stadionie Dynamo odbył się półfinałowy mecz o Puchar ZSRR w hokeju kanadyjskim. Mistrz ZSRR na 1951 r., drużyna WWS spotkał się z zeszłorocznym mistrzem — zespołem CDKA.

Mecz zakończył się zwycięstwem WWS — 3:0.

W następnym meczu finałowym WWS spotka się ze zwycięzcą drugiego półfinału Dynamo — Skrzydła Sowietów.

Dzisiejsze imprezy sportowe

16[45] w sali Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Traugutta, towarzyskie spotkanie w koszykówce kobiecej pomiędzy drużynami „Spójni" i ŁKS „Włókniarz".

18 w sali Młodzieżowego Domu Kultury mecz koszykówki męskiej o mistrzostwo I ligi pomiędzy miejscową „Spójnią" i „Gwardią" z Krakowa.

19 w sali Teatru Popularnego przy ul. Ogrodowej 18 mecz pięściarski o drużynowe mistrzostwo okręgu w klasie A pomiędzy „Bawełną" i „Ogniwem".

Materiały szkolenia partyjnego

ukazały się już w druku

J. Stalin — Marksistowsko - leninowskie wychowanie członków partii i kadr partyjnych.

M. Kalinin — O wykładach marksizmu - leninizmu na wyższych uczelniach.

A. Szadrina — Pogadanka — podstawowa forma zajęć w szkole politycznej.

M. Bieriozowa — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Walka o stworzenie socjaldemokratycznej partii robotniczej w Rosji".**

I. Wołowow — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Utworzenie Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji. Pojawienie się wewnątrz partii frakcji bolszewików i mienszewików".**

W. Pientkowska — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Mienszewicy a bolszewicy w okresie wojny rosyjsko - japońskiej i pierwszej rewolucji rosyjskiej".**

D. Pierszyn, A. Lubimowa — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Mienszewicy a bolszewicy w okresie reakcji stołypinowskiej. Ukonstytuowanie się bolszewików w samodzielną partię marksistowską".**

D. Bielankin — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Partia bolszewików w okresie interwencji zbrojnej państw obcych i wojny domowej".**

A. Osipow — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Partia bolszewików w okresie przejścia do pokojowej pracy nad odbudową gospodarki narodowej".**

A. Raszczenko — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Partia bolszewików w walce o socjalistyczne uprzemysłowienie kraju".**

A. Jegorowa — Jak przeprowadzić zajęcia w kole na temat: **„Partia bolszewików w walce o kolektywizację rolnictwa".**

Materiały przeznaczone są przede wszystkim: **dla uczestników i kierowników szkolenia partyjnego, wykładowców i propagandystów, dla pracujących nad historią WKP(b), materializmem dialektycznym i historycznym, ekonomią polityczną i t. d.**

Udostępnić Muzeum Historii Sztuki

Łódzkie Muzeum Historii Sztuki przy ul. Więckowskiego, pod względem różnorodności posiadanych dzieł sztuki i „zakresu" swego bogatego zbioru — nie ma chyba równego w całym kraju.

Wśród eksponatów Muzeum szczególnie piękne są **wczesne tryptyki,** gdzie tła malowane są złotem. Bogaty jest **dział polskiego malarstwa XIX wieku. Obrazy Michałowskiego, Orłowskiego, Simmlera, Rodakowskiego i Al. Gierymskiego** — wyrażają głęboko ludzkie treści, zgodnie z tradycją wielkiej, prawdziwej sztuki realistycznej. Bogaty jest dział malarstwa późniejszego okresu: Wyspiański, Malczewski, Fałat. Licznie reprezentowane jest malarstwo epoki renesansu, szkoła włoska i francuska. Wiszą obrazy Gaugina, Van Gogha i nowoczesnych malarzy: Bracque'a, Picassa i innych.

Właściwe jest ułożenie eksponatów w poszczególnych salach. Słuszne jest także posługiwanie się reprodukcjami w miejsce brakujących orginałów. Ogólnie odczuwa się jednak poważną wadę: **brak w salach Muzeum szczegółowych tablic orientacyjnych, brak szczegółowych komentarzy nie tylko do poszczególnych obrazów, ale nawet do okresów i kierunków malarskich licznie reprezentowanych w Muzeum, w którym, nieobznajmiony z historią malarstwa widz, nie bardzo może się zorientować.** Opracowanie takich popularnych, lecz wyczerpujących objaśnień i **opatrzenie nimi sal Muzeum w dużej mierze pomogłoby widzowi w zapoznaniu się z oglądanymi dziełami sztuki — i tym samym służyłoby jako jedna z dróg do pozyskania dla Muzeum większej ilości zwiedzających.**

Bo trzeba to, niestety, stwierdzić, że Muzeum Historii Sztuki nie oddziaływuje dostatecznie na łódzkie życie kulturalne. W coraz szybszym i głębszym nurcie tego życia stanowi ono nielada „martwą wodę". Podejmowane przez dyrekcję próby włączenia się w ogólne kulturalne życie miasta, np. zorganizowanie specjalnych wystaw, wskutek niecickawego zestawienia eksponatów i braku interesujących komentarzy — okazały się nieudane i nie miały większego powodzenia.

Przed łódzkim Muzeum Historii Sztuki stoi więc **zagadnienie zdobycia dla siebie nowego i masowego widza.** Osiągnąć ten cel można nie tylko przez opatrzenie sal i zbiorów w popularne komentarze i objaśnienia. Dużo zdziałać w tym kierunku mogłoby **koło ZMP przy Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych,** gdyby zechciało zorganizować w świetlicach fabrycznych i zakładach pracy popularne referaty o malarstwie, wycieczki do Muzeum, objaśnianie i oprowadzanie takich wycieczek.

Właściwe wykorzystanie bogatych zbiorów Muzeum, włączenie go w ogólne życie kulturalne naszego miasta — oto ważne i odpowiedzialne zadanie, które stoi przed łódzką placówką historii sztuki.

Z. N.

CENNE DRZEWO

Niewiele jest drzew tak wszechstronnie użytecznych, jak **morwa, a** zwłaszcza **morwa biała.** Liście jej stanowią jedyny pokarm dla **gąsienic jedwabnika,** a więc, stanowią podstawę surowcową dla produkcji **jedwabiu naturalnego.** Dzięki swojej słodyczy, owoce morwy nadają się doskonale (prawie bez dodatku cukru) do wyrobu **wina, marmolady itp.** Drewno morwy jest bardzo dobrym **materiałem meblowym,** zaś z jej korzeni wyrabia się cenny, żółty **barwnik.** Liście morwy nadaja się wreszcie **na pokarm dla wielu drobnych zwierząt,** zwłaszcza dla królików czesankowych oraz dla drobiu, na przykład dla kur. Poza tym morwa jest chętnie odwiedzana przez pszczoły, zwłaszcza że w stosunku do innych drzew owocujących kwitnie późno.

Takie są, jak widzimy, bardzo liczne i ważne zalety morwy. Morwę można **sadzić** dosłownie **wszędzie;** jako krzaki—żywopłoty wzdłuż rowów, miedz, płotów, jako drzewa wzdłuż dróg oraz tu i ówdzie w podwórzu, na okólniku i w innych niewyzyskanych miejscach.

Morwa, choć pochodzi z krajów południowych, jest **bardzo wytrzymała na mróz.** Poza tym jest ona drzewem niesłychanie długowiecznym (żyje kilkaset lat). Nie wymaga również dobrych gruntów: dosko nale udaje się na lżejszych ziemiach. Rośnie dość szybko, a że posiada bardzo obfite ulistnienie, daje dużo cienia. Dobrze jest więc sadzić ją tam, gdzie nasłonecznienie nie jest potrzebne.

Morwa, jako drzewo południowe, kwitnie, kiedy już dnie są ciepłe i dlatego nigdy nie jest zagrożona przez późne przymrozki, jak to się dzieje często z czereśniami.

Ze względu właśnie na te swe liczne zalety, morwa winna być **szeroko upowszechniana w gospodarstwach spółdzielczych oraz w gospodarstwach drobnorolnych.**

Opłacalność hodowli jedwabnika jest bardzo duża. Liście z 20 drzew wystarczają na wyhodowanie jedwabników z 25 — 30 gr. jajeczek. Za oprzędy z takiej drobnej hodowli można zyskać **dochód, równający się kilkunastu kw. żyta, a więc plonom z 1 ha.** Praca przy hodowli jedwabników jest prosta i lekka. Trwa mniej więcej przez czerwiec, kiedy na ogół w gospodarstwie jest mało pilnych zajęć w polu.

Wszelkich informacji w sprawie kupna nasion i sadzonek morwy, udzielają terenowe rady narodowe, względnie wprost Państwowy Instytut Jedwabniczy w Milanówku, koło Warszawy. Morwę sadzi się, lub wysiewa wczesną wiosną, tj. w miesiącu marcu i kwietniu.

B. B.

Redaguje: Kolegium Redakcyjne. Redaktor naczelny przyjmuje codziennie w godz. 12—14, sekretarz odpowiedzialny — w godz. 16—17. Telefony: redaktor naczelny — 216-14, zastępca redaktora nacz. — 218-23, sekretarz odpowiedzialny — 219-05. Dział partyjny — 216-18. Dział korespondentów, listów czytelników i interwencji — 219-42. Dział wydań prowincjonalnych — 223-29. Dział miejski i sportowy — 254-21, wewn. 8 i 11. Dział ekonomiczny—215-11. Dział rolny—254-21, wewn. 9. Dział kulturalny — 254-21, wewn. 10. Redakcja nocna—172-31. Kolportaż—Łódź, Piotrkowska 70, tel. 222-22. Administracja—280-42. Dział ogłoszeń — Łódź, Piotrkowska 104a, tel. 111-89 i 11-75. Wydawca: R.S.W. „Prasa". Adres redakcji: Łódź, Piotrkowska 86, III p.
Druk: Zakł. Graf. R.S.W. „Prasa", Łódź, ul. Żwirki 17, tel. 206-42. Prenumeratę przyjmuje PKK „Ruch" na konto NBP V/ XII 8008 — Opłata miesięczna 2 zł, w kolportażu zakładowym — 1,80 zł.
D-2-12889